

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ
24

YASAMA YILI
3

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ ALT KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

8 Ocak 2013 Salı

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ ALT KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

8 Ocak 2013 Salı

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Türkiye Belediyeler Birliği'nin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda yürütülen çalışmaları hakkında	1:35

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:35
Dr. Duygu DALGIÇ UYAR (Türkiye Belediyeler Birliği Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Uzmanı)	1:12, 15:16, 21, 23:24, 30:31
Aynur ACAR (Marmara Belediyeler Birliği Çevre Yönetim Merkezi Direktörü)	1, 27:30, 32:34
Av. Yasemin SEZGİN	4, 12:13, 15, 31
Sebahat TUNCEL (İstanbul)	4:6, 8:14, 16, 21, 23:26, 31:35
Binnaz TOPRAK (İstanbul)	6, 8, 9, 16:18, 22, 29:31, 34:35
Hülya GÜVEN (İzmir)	6:7
Mustafa ŞAHİN (TBMM Uzmanı)	18, 26
Taşkın BABAOĞLAN (Kalkınma	18:20, 26:27

Bakanlığı Planlama Uzmanı)
Nurgöl AKSOY (ASPB KSGM
Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanı)

22:23, 27,

Açılma Saati: 15.17
Kapanma Saati: 17.10

8 Ocak 2013 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.17
BAŞKAN: Alev DEDEGİL (İstanbul)

_____0_____

BAŞKAN – Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Konulu Alt Komisyonumuzun 8’inci toplantısı açıyorum.

Üyelere ve çok değerli bürokratlarımıza, uzmanlarımıza ve komisyonumuzun çalışanlarına, basın mensuplarımıza hoş geldiniz diyorum.

Bugünkü toplantımızın konusunda, davet yazısında da belirtildiği gibi, Başbakanlığın Mayıs 2010 tarihli 27591 sayılı 2010/14 Genelgesini de baz alarak bu toplantıları düzenliyoruz.

Burada, hepinizin dikkatini çekmek isterim özellikle 4’üncü maddede “Kamu kurum ve kuruluşları ve yerel yönetimler hazırlayacakları stratejik plan, performans programları ve faaliyet raporlarına kadın erkek eşitliği yaklaşımını dâhil edecekler. Bu metinler de istatistiksel veriler ile bilimsel araştırmalar ve bunlar için kullanılacak ödeneklere yer verilecektir.” diyor. Biz bu genelge kapsamında ve Parlamentonun cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda yapacağı çalışmalara temel olmak üzere bu alt komisyonun çalışmalarını devam ettiriyoruz. Bugün Türkiye Belediyeler Birliği Dış İlişkiler Müdürlüğünden toplumsal cinsiyet eşitliği uzmanı Doktor Duygu Dalgıç Uyar. Galiba sunumu o yapacak. Değil mi siz yapacaksınız?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Evet.

BAŞKAN – Sayın Nafiye Yasemin Sezgin, yine, Türkiye Belediyeler Birliğinden Hukuk İşleri Müdürlüğünden avukat. Zannediyorum destek sağlayacaksınız, bir sunumunuz olmayacak herhâlde.

Marmara Belediyeler Birliği Çevre Yönetim Merkezi Direktörü Sayın Aynur Acar, siz de sunum yapacaksınız herhâlde.

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ ÇEVRE YÖNETİM MERKEZİ DİREKTÖRÜ AYNUR ACAR – Sunum değil benimki sadece –dün arkadaşlara da söyledim- bilgilendirme yapacağım.

BAŞKAN – Bilgilendirme. Biz de böylece toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeyle çevre yönetim merkezi arasındaki ilişkiyi belki de görmüş olacağız hep birlikte.

Peki, ben hemen toplantıya başlamak istiyorum.

İlk sözü Türkiye Belediyeler Birliği Dış İlişkiler Müdürlüğünden toplumsal cinsiyet eşitliği uzmanı Sayın Doktor Duygu Dalgiç Uyar'a veriyorum.

Usul hakkında hatırlatma yapayım. Mikrofona basarsanız söz aldıktan sonra ve bütün konuşmaları mikrofon açıkken yaparsanız tutanaklara geçmesi açısından destek olmuş olursunuz.

Buyurun, sizi dinliyoruz.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Merhabalar. Biz, Türkiye Belediyeler Birliği olarak 2007 yılı itibarıyla toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda çalışmalarımızı yürütmekteyiz ve çalışmalarımız 3 ana başlıkta yürütülmekte. Üye belediyelerimizin görev alanları arasında olan kadın sığınma evleri. Kadın yerel politikacıları destekleme amaçlı eğitim programları ve çok daha genel olan, belediye hizmetlerinde cinsiyet duyarlı yaklaşım olarak değerlendiriyoruz. Biz bu çalışmaları aslında birliğimizin eş kuruluşlarından İsveç Bölgeler ve Yerel Yönetimler Birliği ile yapmış olduğumuz bir projemiz çerçevesinde başladık, 2006-2010 yılları arasında Belediye Ortaklık Ağları Projesi kapsamında çünkü ortak kesişen konularımızın arasında toplumsal cinsiyet eşitliği vardı. Birliğimiz 2007 yılına kadar bu alanda herhangi bir çalışma yapmadığı için ve bu konuda uzman bir kurum olmadığı için genel bir yaklaşım olarak şunu benimsedi: Bu alandaki uzman kurum ve kuruluşlarla iş birliğinde çalışmayı yürütmek ve bu çerçevede bir çalışma grubu oluşturuldu ve bu çalışma grubunda şu anki ismiyle Aile ve Sosyal Politikalar Banklığının Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Çankaya Üniversitesinin Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Birleşmiş Milletlerin ilgili programları; Kalkınma Programı ve Nüfus Fonu, Çankaya Belediyesi, Ankara'daki ilçe belediyelerimizden Altındağ Belediyesi, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, -çünkü TMMOB'un kadın konusundaki özel çalışmaları bulunmakta- Kadın Dayanışma Vakfı ve Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği KADER'in Ankara şubesi ve birliğimizin ilgili olan müdürlüklerinden temsilcilerden oluşmakta. Bu çalışmalarımızın hepsi, bu çalışma grubunun değerlendirilmesiyle, geliştirilmesiyle oluşturulmakta.

Biz bu alanda neler yaptık? Öncelikle, yeni 5393 sayılı Belediye Kanunu'yla birlikte biliyorsunuz ki, nüfusu 50 binin üzerindeki belediyelerimizin kadın sığınma evleri açabileceği düzenlenmişti ve biz de bu düzenlemenin ardından evet, elbette ama nasıl yapılacak, açıldıktan sonra nasıl işletilecek? Bunun çok önemli olduğunu, bu konuda elbette Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün çok önemli eğitim programları ve rehberleri bulunmakta. Biz de dedik ki: Mevcutta kadın sığınma evi olan ama açmak isteyenlerle birlikte 2010 yılında ve 2011 yılında 2 çalıştay yaptık. Bu çalıştaydaki hedefimiz, mevcuttaki iyi uygulamaları, karşılaşılan zorlukları, nasıl çözüm ürettiklerini... Ve bir araya gelerek bu bilgi ve deneyim alışverişinde bulunulmasıydı. Bunun ardından şu ortaya çıktı ki, bizim bu yıllık toplantılarımızın çok önemli olduğu çünkü özellikle bu alanda çalışan bürokratların bir araya gelerek bu paylaşımda bulunma istekleri vurgulandı.

Bir diğ er önemli çalışmamız -3 ana temada çalışmalarımızı yürütüyoruz- kadın yerel politikacıları, kadın belediye başkanlarını ve meclis üyelerini desteklemek. Özellikle, yerelde kadının temsili konusunda belediye meclislerinde yüzde 4,54 ve 24 tane kadın belediye başkanımız yani binde 88 olduğu için bu alanın da çok önemli olduğunu       bir kez bu görevi yapıp da s reklipliğinin sağlanması adına onları desteklemek amacıyla çalışma yürütmeye karar verdik. Bu kapsamda ilk önce 2010 yılında bir k      gr pla bir iletişim, liderlik bu konularda bir çalışma yürüttük, bir eğitim programı. Daha sonrasında, 2012 yılı Mart ayında Antalya'da Türkiye'nin dört bir yanından gelen 420 kadın se ilmişin katılımıyla Kadın Yerel Politikacılar Platformu toplantısını yaptık ve aralık ayının sonunda, 24-25 aralıkta nüfusu 50 binin üzerindeki kadın belediye meclis  yeleri ve kadın belediye başkanlarımızın katılımıyla özellikle, belediyelerdeki kadın eşitlik birimleri ve belediye meclislerindeki kadın-erkek eşitliği komisyonlarının çalışmalarıyla ilgili olarak iki günlük bir seminer yaptık. Bu Ankara'da yaptığımız toplantıdaki neden bu temayı seçtik?       biz Antalya'da Mart 2012'de yaptığımız olağan toplantıda bir anket uygulamıştık ve bize hangi konularda desteğe ihtiyaçları olduğunu sorduk ve ilk önde gelen husus eşitlik birimleri ve eşitlik komisyonlarıydı. Peki, biz bu ana 2 temanın dışında özellikle, belediye hizmetlerinde cinsiyete duyarlı yaklaşım konusunda ne yapıyoruz? İsveç Bölgeler ve Yerel Yönetimler ile çok sıkı bir ilişkimiz var, 2004 yılıyla birlikte çalışıyoruz. Onların bir metodu bulunmakta; temsil, kaynaklar ve gerçek hayatta "3R Metodu" deniliyor. Bu metodun Türkiye'deki belediyelerimiz tarafından etkin bir şekilde kullanımı amacıyla öncelikle pilot belediyelerimizde ama bu yıl, 2013 yılında da özellikle bu programın, bu metodun bütün hizmetlerde kullanılabilmesi amacıyla eğitim toplantıları ve rehberler oluşturmayı öngörüyoruz. Birliğimiz, sadece toplumsal cinsiyet eşitliği değil tüm yerel yönetimlerin ilgi alanındaki uluslararası projelerde ya da ulusal düzeydeki çalışmaların içinde yer alıyor, temsil ediyor. Bunlardan biri de bugünkü toplantıyla çok ilgili olan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından yürütülen, Sabancı Vakfının donör kuruluş olduğu Birleşmiş Milletler Kadınların İnsan Haklarının Geliştirilmesi Ortak Programı'nın da yürütücüleri arasında yer almakta. Aslında, bu program çok anlamlı       bu Sabancı Vakfı, Sabancı Üniversitesi, Birleşmiş Milletler Kadın ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından yürütülüyor ama İçişleri Bakanlığı, Mill  Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği de ortaklarından biri. 3 bileşeni var bu programın, 1'inci bileşen: Yerel kapasitenin geliştirilmesi. 2'ncisi: Sabancı Vakfının kadın sivil toplum örgütlerine ve belediyelere vereceği hibe programı. Çok sembolik aslında. Bir de: Mor Sertifika Programı. Mor Sertifika Programı'nda da öğretmenlere mor sertifika verilmesiyle ilgili bir program ama ben 1'inci bileşenin üzerinde durmak istiyorum, yerel kapasitenin geliştirilmesi. Burada, bu program 10 ilde uygulanacak, onları sizinle paylaşmak isteriz: Aydın, Çanakkale, Edirne, Erzincan, Eskişehir, Kahramanmaraş, Kastamonu, Kayseri, Kocaeli ve Ordu. Burada bu 10 ilde hem il özel idareleri hem de belediyeler düzeyinde cinsiyete duyarlı b t  leme konusunda eğitimler yapılacak, farkındalıklar yaratılacak, eğitim

programlarının yanında rehberler yayınlanacak ve burada hedef 2015 yılında bu illerimizde yerel yönetim bütçelerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun hâle getirilmesi öngörülmekte. Biz de bu programın içinde çok aktif yer alarak hem belediyelerin seçilmesinde, belediyelerin temsilinde çok önemli çalışmalar yürütüleceğine inanıyoruz. Bunun, bu program ki... Sanırım, 2013 ve 2014'te yoğun bir tempoda çalışmamız gerekecek.

Bir diğer önemli çalışma bizim için: Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümüyle birlikte biz... Biliyorsunuz 2014 mahalli idareler seçimleri sonrasında hazırlanılacak olan stratejik planlar ve bütçelerde bu cinsiyet duyarlı yaklaşımın olabilmesi için 2013 yılında onlara yönelik farkındalık toplantıları yapmak istiyoruz bölgesel düzeyde ve eğitimler ve rehberler hazırlamak istiyoruz çünkü belediyelerimize bu işi nasıl yapacağının yol haritasını vermemiz gerekiyor ve ilk başta bahsettiğim bizim bu alandaki çalışmamızın da başlangıcı olan İsveç Bölgeler ve Yerel Yönetimler Birliğiyle iş birliğimiz devam etmekte. Türk-İsveç Yerel Yönetimler Ortaklığı Programı'nı yürütüyoruz. Burada da belediye hizmetlerine cinsiyet duyarlı yaklaşım, bu 3R Metodu'nun belediyelerimiz daha aktif olarak kullanımı sağlanması amacıyla da yine eğitim programları ve farkındalıklar Türkiye'deki diğer belediyelerle -sadece pilot belediyelerle değil diğerleriyle- paylaşılmasını öngörüyoruz.

Genel olarak birliğimizin bugüne kadar yapmış olduğu çalışmalar ve 2013 yılında 2014 mahalli idareler seçimleri öncesinde yapmayı öngördüğü çalışmalar bu kadar.

Yasemin Hanımın bir katkısı...

AY, YASEMİN SEZGİN – Şu anda ekleyeceğim bir şey yok. Sorular olursa...

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Komisyon üyelerimizden katkı sağlamak, soru sormak isteyen varsa...

İstanbul Milletvekilimiz Sebahat Hanım, buyurun.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ben öncelikle, çok teşekkür ediyorum.

Önemli bilgiler verdiniz ama bu toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme bizim de yeni çalıştığımız bir durum ve aslında henüz böyle bir çalışma yok, şimdiye kadar gelen sunumlarda da daha çok gelen birimler kadınlar için kendi yaptığı şeyleri ifade etti. Belki, ilk kez somut bir şey olarak hani toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda bir plan ifade edildi ama yine burada da bir şey sorunu var sanki. Çünkü burada şöyle bir merkezî politikanın olması gerekir yani biz bütün bütçelere, yerelden merkeze kadar toplumsal cinsiyete duyarlı bir perspektiften bakıyoruz meselesinin önemli bir siyasi irade olduğu ortada ki bu komisyon umarım bunu başarır, buradan böyle bir perspektif çıkarır.

Birkaç sorum olacak benim size. Şimdi, belediyelerdeki bir eğitim programından bahsettiniz. Bu eğitim programını anladığım kadarıyla toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda sadece kadınlarla çalışıyorsunuz.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Hayır.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Genel bütün yapılara ilişkin. Bu, önemli bir konu çünkü hani bu bütçeleme meselesinde. 2'ncisi, bu kadın-erkek eşitlik birimleri ya da eşitlik komisyonları konusunda elinizde bir veri var mı? Yani Türkiye'de bütün belediyelerde mesela eşitlik komisyonları var mı ya da bu konuda çalışan kurumlar var mı? Bu eşitlik komisyonları nasıl çalışıyor yani bu eşitlik komisyonlarının işi bütçeyle mi ilgili yoksa başka politikalar hani diğer sosyal politikalar alanında mı? Bu eşitlik komisyonlarının işlevi nedir? Onu merak ettim çünkü şöyle bir şey oluyor genelde, hani siz de öyle başladınız: Kadınlara ilişkin çalışma deyince hemen kadına yönelik şiddet 1'inci temel gündem, kadın sığınma evleri, işte yerel yönetimlerdeki kadınların eğitimleri, bir de cinsiyete duyarlı yaklaşım diye 3'üncü şık olarak ifade edildi. Bu, ciddi bir durum tabii yani mesela bütçe denildiğinde hemen sığınma evlerine bütçe ayarlamış olmak genelde işte kadınlar için yapılan bir iş olarak değerlendiriliyor. Tabii, bunu zamanla açacağız diye düşünüyorum ama bir bu sığınma evleri istatistikleri de var mı elinizde? Yoksa sonra da verebilirsiniz, yani Türkiye genelinde ne kadar sığınma evi var? Bunun bir yaptırımı var mı mesela sığınma evi olmayan yerlere ilişkin? Bunun bütçesini nasıl hazırlıyoruz? Yani bu sığınma evlerinin bütçesi kadın bütçesinden mi yoksa bu toplumsal cinsiyet diye ifade ettiğiniz gibi... Yani bütçeleme nasıl oluyor diye düşünüyorum.

Son bir şey, tabii, siz İsveç modelinden bahsettiniz ama bir sınırlı proje sanki 2010'a kadar dediniz, geçti. Şimdi, yeni bir proje var mı yoksa... Dediniz ya 2006'yla 2010 arası bir projeye birlikte çalışıyorduk, bu süreç sanırım istenildiği kadar verimli kullanılamamış. Bundan sonraki bir süreçte nasıl bir plan var? Çünkü şu mesele önemli bizim açımızdan: Evet, yerel yönetimlerin bütün yani merkezden yerele, her yere kadar toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe hazırlaması meselesi önemli. Bu konuda mesela sizin bir veri çalışmanız var mı? Hani, kaç tane belediyede toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yapılıyor? Bu bütçeleme yapılırken neler esas alınıyor? Yani böyle bir çalışma yürütülüyor mu? Çünkü bizim bilgilerimize göre ya da şimdiye kadar gelen şeyde böyle bir çalışma yok yani. Ya da bunun için mesela bir birim var mı ya da düşünülüyor mu gibi? Yani bu soruları niye soruyorum? Çünkü biz buradan bir yol almak istiyoruz gerçekten ve toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme en önemli ayaklarından birisi yerel yönetim çünkü kadınları direkt, doğrudan ilgilendiren bir alan, yaşamın kendisini ilgilendiren. Eğer oradan bu meseleyi garanti altına alabilirsek merkezî politikalar açısından da, bunu uygulayabiliriz diye düşünüyoruz. Böyle bir şeyiniz var mı?

Son bir soru da, şöyle bir yaklaşım var mı onu çok merak ediyorum. Daha önce gelen arkadaşlar bu konuda bir verinin olmadığını düşündü "Ekonomi hazırlarken nötr hazırlıyoruz." diye

ifade ettiler dolayısıyla kadınlar bundan ne kadar etkileniyor? Engelliler ne kadar etkileniyor? LGBT bireyleri ne kadar etkileniyor? Örneğin böyle bir veri tabanı yok. Nötr olarak işte bir bütçe nereye harcanacak, kaynakları nereye harcanacak diye. Siz de böyle bir çalışma var mı, ya da en azından bunun alt yapısı oluşuyor mu? Bunlar çünkü önemli konular. Yoksa şöyle oluyor gerçekten: Kadınlar için yapılan şeyler sanki, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe, mesela biz kadınlara bütçe ayırdık, dolayısıyla bu sanki toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeymiş gibi değil böyle yani. Bu konuda bir perspektif var mı çok merak ediyorum.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben bir soru ekleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Hocam, mikrofonu açarsanız.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu, Belediye Kanunu’nda 50 bin kişiye bir sığınma evi... Ben de hep merak ediyorum çünkü belediyeler bunu yapmıyor. Bunun bir yaptırımı yok mu? Kanunsa kanun, hepsini yapması lazım bu 1.

Bir de yakın zamanda gazetede okudum, bu “100 bine çıkarıldı.” diye. Çıkarıldı mı?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Evet, çıkarıldı.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Niye bizim bundan haberimiz yok bu kurulda? Yani hiçbir şey gelmiyor, konuştuk mu?

BAŞKAN – Hocam, bunlar geldi, tartışıldı da şöyle: Eski yasada...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayır, hayır, ben bu alt komisyonda demiyorum.

BAŞKAN – Mediste de tartışıldı. Şöyle söyleyeyim ben size: Yerel Yönetimler Yasası, Büyükşehir Yasası çıkarken tartışıldı...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Haa, o zaman kaçırmışım ben.

BAŞKAN – Eski yasada 50 bin idi “açabilir” diyordu yani açar. Şimdi “açmak zorunda” diyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi, “100 bine açar” mı diyor?

BAŞKAN – Hayır, şimdi zorunda oldu. Eskiden “açar” dediği için bir yaptırımı da yoktu yani biraz inisiyatif yerel yöneticilere bırakılıyordu o anlamda, bu yapılan yeni yasal değişiklikte bunun sınırı 100 bin oldu fakat açma mecburiyeti getirildi.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Açar, mecburiyeti var, anladım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hülya Hanım, buyurun.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim.

Şimdi, yani nüfus 100 bin kişi de olsa bir sığınma evini açmak –şöyle biz Türkiye koşullarını düşünürsek- bayağı bir eğitim işi, bütçe işi ve bu işi hakikaten bilen, önem veren belediyelerin olması lazım, bu da çok zor. Yani bir ekip işi sonuçta, bir tek bina açıp oraya, sorun

yaşayan kadınları orada üç gün veya bir ay tutmak değil bütün mesele. Bunun tüm sorunlarıyla birlikte ilgilenecek ve bunu bilecek belediyelerin oluşması lazım.

Benim gördüğüm de, sizi dinlediğim zaman, öncelikle siz hâlâ ne zamandır bu iş üzerinde çalışıyorsunuz, yani çalıştığınız 2007’den beri hâlâ farkındalık yaratma ve eğitim verme çabası içinde olduğunuzu gördüm. Peki, uygulayan belediye var mı? Onu merak ediyorum.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Var.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani bu yaptıklarınızın karşılığını aldığınız belediyeler oldu mu?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Evet.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Gerçekten bu, yerel yönetimler açısından çok önemli bir konu. Son zamanlarda bu şiddetin sadece şiddet mağdurlarının barındırılması kapsamından çıkıp daha geniş boyutta ele alınması konusunda merkezî yönetim olarak bu ŞÖNİM’ler kuruldu. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi ki izleme kısmı hakikaten çok önemli çünkü hocamın da dediği gibi, sadece orada alıp üç gün, beş gün onları ikamet ettirmek, yiyecek içecek vermek değil de ondan sonraki hayatlarıyla ilgili destek olmak çok önemli, artı, o desteği sağladıktan sonraki süreçte de izlenmesi lazım yani ne kadar başarılı olmuş bu kurulan yapılar. O anlamda bu Kozalar diğer adıyla yani ŞÖNİM’ler şiddet önleme ve izleme merkezlerinin Türkiye Belediyeler Birliği’ne ilham olup olmadığını da –değil mi- bir sormakta fayda var herhâlde.

Teşekkür ederim.

Buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Öncelikle, şeyi ifade etmek istiyorum: İfade ettiğiniz üzere biz, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana akımlaştırılması ve bütün politikalarda bunun benimsenmesini öngörüyoruz. Biz toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmaları dediğimiz zaman sadece kadınlarla çalışalım, kadın örgütleriyle çalışalım ya da bu alan sadece kadınların alanı gibi bir yorumumuz yok. Bizim çalışma grubumuzda kadın-erkek birlikte çalışıyoruz. Kendi kurumumuzda da bu yaklaşımımız var ve bizim özellikle karar mercisinde olan yerel yönetimlerde bizim üyelerimiz olan belediyelerimizde 2.950 belediyenin içinde sadece 24 tane kadın belediye başkanımız var ve yüzde 4,5 olan kadın belediye meclis üyesi sayısı aslında çalıştığımız alanın ne kadar erkek egemen olduğunu gösteriyor. Evet, çok uzun süredir farkındalık yaratmaya çalışıyoruz, ortak dil oluşturmaya çalışıyoruz çünkü şöyle bir toplantılar dizisi yaşadık: Evet, kadınlar bir araya gelin, oturun, konuşun, tartışın bu sizin sorunuz. Bu, şunu ifade

etmeye çalıştık çünkü belediyeçilik beşikten mezara kadar o kentteki tüm hemşehrilerin hizmet vermek amacıyla görevleri bulunmakta, yerel kamu hizmetlerini yapmakta ve bunu yaparken cinsiyete duyarlı, sadece kadınlar için 100 bin euroluk bir bütçe ayırması demek demiyoruz, bunu anlamıyoruz, diyoruz ki: Biz, bir otopark yaparken bunu cinsiyete duyarlı yapmanız, aydınlatması ya da otobüs, toplu ulaşım, durakların belirleyeceğiniz alan, aydınlatmalar bunların hepsinin cinsiyet duyarlı olması konusunda evet, çok uzun süredir yapıyoruz ve yapmak durumundayız. Çünkü ortak bir yaklaşımımız ve ortak bir aklımızın olması gerekiyor. Şiddet, evet, ilk anda çünkü çok somut ve şunu unutmamamız gerekiyor ki: 5393 ile birlikte bazı belediyelerimizin kadın sığınma evleri vardı, örneğin Tarsus Belediyesi, bu kanun çıkmadan evvel ama bu kanun çıktıktan sonra e bilir, yapabilir ama yapmak istediler ama bunu nasıl yapacağını bilmediler. O zaman biz de onların birliği olarak, onlara yol göstermek durumundaydık ve bunu yaparken Kadının Statüsü Genel Müdürlüğümüzle çalıştık. Çünkü onlar bu konudaki uzman kurum, çok önemli, çok yakın bir iş birliğimiz var, çok iyi bir koordinasyonumuz var. Onlarla birlikte bu çalışmaları yürüttük ve hâlâ yürütüyoruz, her zaman çalışma grubumuzda 2 uzman arkadaşımız bulunmakta ya da yaptığımız her toplantıda her düzeyde temsil edilmekteler.

Kadın sığınma evlerinin önemli olduğunu düşünüyoruz ki açıklama geldi artık nüfusu 100 bin olanlar açmak zorunda, ona herhangi bir şey söylemiyorum. Zorunluluk önemli ama açmanın ötesinde bu uygulamaların iyi yapılması, devamlılığı ve sürdürülebilirliği çok önemli. Biz bunun için çaba harcıyoruz yani bu kadar önemli olan bir fırsatın kötü uygulamalarla kötü sonuçlar doğurmasından ziyade çünkü bazı kötü uygulamalar çok kötü yayılabilir. İyi uygulamalar var mı? Kesinlikle var. Yani biz sizinle mevcut, elimizdeki kadın sığınma evlerinin adreslerini, iletişim bilgilerini – biliyorsunuz- gizlilik esası nedeniyle paylaşmıyoruz. Elbette bizim verilerimiz var, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünde de var ama şunu biliyoruz ki belediyelerimiz bu konuda çok istekliler. Açmak istiyorlar.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Belli bir sayısı yok mu?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Var, sayılarını verebiliriz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bir şey sorabilir miyim? Gizlilik diyorsunuz adres vermiyorsunuz “10 tane var.” ya da “3 tane var.” diyebilirsiniz.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Var, Ankara’da Çankaya Belediyesinin var, Kadın Dayanışma Vakfının var, İzmir’de var bunları tabii ki sizlerle elbette paylaşabiliriz ama hani sayısal olarak bazı... İfade ettim Tarsus’ta var. Bu alandaki çalışma yürüten bizim, temel yaklaşımımız bunun, belediyelerin hizmetlerinde cinsiyet duyarlı yaklaşımın olması yani bunun bir politika olarak kabul edilmesi. Bütçeleme aşlında, stratejik planlar ve bütçeler birbirleriyle çok uyumlu olmak durumunda. Mevcutta bizim İsveç’le yürüttüğümüz proje, bizim bu alandaki çalışmamızın ilk adımı. Biz, bu proje bittikten

sonra da çalışmalarımıza devam ediyoruz, proje 2010 yılında bitti. Bunlar projedir, başlar, biter ama biz şunu yaptık: Sürdürülebilirliğini sağladık, çalışma grubumuz aktif, daha sonrasındaki aktivitelerimiz devam ediyor. Çok umutla, keyifle söyleyebileceğimiz, evet, biz yapmış olduğumuz çalışmalarımızın etkilerini görüyoruz. Örneğin: Osmaniye'nin tarihinde bir kadın belediye başkan yardımcısı yoktu. Bizim projemizin sonrasında 2009 yılında ilk kadın belediye başkan yardımcısı atandı, şu anda sanırım, 2 tane kadın belediye başkan yardımcısı var. Bursa Nilüfer Belediyesi, bu alanda çok önemli çalışmalar yapılmakta, eşitlik birimleri bulunmakta ve bütün belediye çalışmalarında cinsiyet duyarlı yaklaşım var ama bütçe yok çünkü bizim yürütmüş olduğumuz bir başka çalışma belediyelere ilişkin olarak veriler. Ne tür veriler var? Bu yönde bir çalışma yaptık ve bu veriler kadın ya da erkek olarak ayrılıyor mu? Yapılmış olan hem ulusal düzeydeki alınan veriler ya da yerel düzeyde alınan verilerin hiçbiri cinsiyet ayrımıyla alınmamakta, sadece nüfusa ilişkin veriler. Bu, ne yazık ki, eğer biz cinsiyet duyarlı bir bütçeleme yapacaksak öncelikle bu verinin olması gerekiyor, bu yaklaşımın olması gerekiyor. O konuda sizinle hemfikiriz ki bir raporumuz var, belki onu sizinle paylaşabiliriz, komisyonla Ankara Üniversitesinden bir hocamızla birlikte çalıştık. Son, mevcutta yerel yönetimlerle ilgili hangi veriler var ve burada cinsiyete duyarlı olmadığını bir rapor hâlinde... Bunu sizinle paylaşmaktan büyük bir mutluluk duyarız.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Devlet İstatistik, benim bildiğim kadarıyla, kadın erkek diye istatistiklerini ayırıyor.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Evet ama bu veriler, aslında bizim bütçeleme anlamında ya da hizmetler adına baktığımız zaman yani bunlara ulaşamıyoruz, asıl kritik olan bu ve şunu anlamıyoruz biz cinsiyet duyarlı bütçelemede: İşte, “Kadınlar için bu kadar para harcadık.” bunu demediğimiz için... Yani bir spor kompleksinden de kadın ya da erkek ne kadar faydalıyor, onların isteklerine göre mi hazırlanıyor, toplu ulaşım... Bunların hepsini bu yaklaşımlarla belediyelerimize anlatıyoruz ve bu zaman istiyor ve bu çok...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Bir şey soracağım.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Buyurun.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Şimdi, bu çok önemli bir konu ve biz aslında başından beri bunu tartışıyoruz, diyoruz ki: “Elimizde veri yok, dolayısıyla bütçe meselesini şey yapıyoruz.” Hani sizde de böyle bir duyarlı durum var, bunun da farkındasınız ama bu genel bir politikaya dönüşmüyor yani şimdi, bence Türkiye’de temel sorun bu. Bu konuda çalışan akademisyenler var, birimler var, hatta işte Mediste biz bir birim kurduk, bunun çalışmasını yapıyoruz, yerel yönetimlerde de böyle bir şey var ama bunu merkezî bir politika... Mesela bir kanunla belki evet, yani bütün bütçeleme buna göre yapılmalı, istatistikler buna göre toplanmalı yani böyle olmayınca şöyle bir şey oluyor yani akademik

bir çalışma gibi oluyor yani faydalanacağımız, şey yapacağımız bir raporlama durumu gibi oluyor sorun burada. Burada ne kadar etki? Mesela diyelim ki gerçekten Türkiye Belediyeler Birliği'ni ne kadar etkileyebiliyoruz ya da işte İçişleri Bakanlığını, sonuçta oraya bağlı. İçişleri Bakanlığının...

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Değiliz.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Yok, yerel yönetimler genel olarak nereye bağlı? İçişleri Bakanlığı...

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Özel kurumlar, idari vesayet makamı İçişleri Bakanlığı ama bağlı değiller belediyeler.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Tamam, bağlı değil de evet, sonuçta Belediyeler Birliği de o şeylere göre yapıyor. Hani bu İçişleri Bakanlığının politikası mı ya da daha şey diyelim, Medisteki yeni bir yasa çıkaracak düzeyi olmadığı için sorun buradan kaynaklı. O zaman şöyle bir şey oluyor: Bu işte duyarlı olan belediyeler -sizin ifade ettiğiniz gibi Tarsus'tur işte, başka yerlerdir, Diyarbakır ben biliyorum işte Nusaybin'dir- kendi durduğu noktadan kişinin durumuna göre, belediye başkanının ya da partinin politikasına göre değişiyor o açıdan hani bunu değiştirmek için bir şey var mı? Çünkü sizin söylediğiniz bu bakış açısı, perspektif çok önemli ve biz de tam da bunu anlıyoruz bu meselede ve şimdiye kadar cevabını bulamadığımız sorular da bunlar. Yani bu konuda bir şeyiniz var mı? Türkiye Belediyeler Birliği'ne kaç belediye üye?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – 2.950 belediye doğal üye.

Biz Türkiye Belediyeler Birliği olarak encümen üyelerimizden biri çok mutlu olduğumuz Türkiye'deki 2 il belediye başkanından biri Tunceli Belediye Başkanımız, kadın belediye başkanımızdan biri bizim encümen üyemiz ve şunu çok açık yüreklilikle söylüyoruz ki birlik başkanımız Kadir Topbaş ve bütün encümen üyelerimiz bizim bu toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki çalışmalarımızı destekliyorlar ve idari olarak da genel sekreterimiz. Zaten böyle bir irade, politik ve idari düzeyde olması bizim teknik düzeyde bu çalışmaları yapmamız bizim için çok zor olabilirdi. Burada kritik olan, öncelikle, biz hep adım adım ilerliyoruz. Şimdi, bir rapor hazırladık dedik ki: Evet, Türkiye'de yerel yönetimlerin hizmetlerine ilişkin mevcutta bu tür istatistikler var ve bunlar cinsiyet duyarlı değil. Bu alanda neler yapılabilir? Bir yol haritamız var. Bunu ortaya koyduk. 2'nci çalışma, iyi uygulamaları ortaya koymamız gerekiyor. Çok haklısınız, bu konuda duyarlı olan belediyeler, bu konuda farkındalığı olan belediyeler bu çalışmaları yapıyor ama bunun yaygınlaştırılması bizim için önem taşıyor çünkü 1-2 tane örnek yeterli olmuyor toplumun tümünü düşündüğümüz zaman. Bu anlamda da bizim yapmaya çalıştığımız çalışma zaten bu 2013 yılında bir farkındalık yaratmak ve hem stratejik planların hem de cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda onlara rehber hazırlamaya çalışıyoruz.

TESEV'in bir çalışması var, yürüttükleri bir proje var, orada bir rehber yayınlandı ama bakarsanız hep dünyadan örnekler veriliyor ve Türkiye'de bununla ilgili hiçbir uygulama yok. Şimdi, örnek olarak gösterdiğimiz Nilüfer Belediyesinin bile böyle bir yaklaşımı yok. Bir diğer önemli bir konu da eşitlik birimleri ve eşitlik komisyonları ki Yasemin Hanım sanırım hukukçumuz olarak o yasal prosedür ve dayanaklarını çok iyi anlatacaktır ama şu çok önem taşıyor: Bu da bir uluslararası projeyle bu birimler ve komisyonlar kuruldu. Ne yazık ki bazı belediyelerimizde sadece sembolik ama bununla birlikte Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Bursa Büyükşehir Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Antalya Büyükşehir Belediyesi, Nilüfer Belediyesi çok önemli çalışmalar yürütmekte ve şunu hedeflemekteler: Bu birimlerin aslında kadınlarla ilgili ya da sosyal hizmetler konusunda çalışma yürütmesi değil, belediyenin bütün hizmetleri konusunda aktif ve ama bunun için belediyede bir duyarlılık oluşturmamız gerekiyor, hem karar merci, başkan ve meclis üyeleri hem de birimler düzeyinde. Bu süreç çok kolay değil, bunun için adımlar yavaş ve zamana ihtiyacımız bulunmakta ama komisyonlar yani iyi uygulamaları öne çıkararak neler yapılıyor? Örneğin, aralıkta yaptığımız toplantıda belediyelerimiz çıktı bir eşitlik birimi olanlar "Biz böyle böyle çalışıyoruz." Eşitlik komisyonu olanlar "Biz çalışıyoruz ama bu zorlukları yaşıyoruz. Başkan bize hiçbir konuyu havale etmiyor, sıkıntı yaşıyoruz ve bunu çözmek için kent konseyini kullanıyoruz, kadın meclisini kullanıyoruz." Yani aslında bu ağırları oluşturmamız gerekiyor, bu platformları oluşturmamız gerekiyor ve belediyelerimiz örneğin, Odunpazarı Belediyesi komisyonunu kadın ve erkek belediye meclis üyelerinden oluşturuyor ve şunu söylüyor: "Bu sadece kadınların konusu değil. Ben imar planlarını da bakmalıyım, ben belediyenin sosyal hizmetlerine de bakmalıyım, çevre hizmetleri de benim komisyonumdan geçmeli." diyorum ve ben aslında yasal birim ve komisyon konusunda...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ben bir şey daha sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Yani şimdi, bu Belediyeler Birliğinin -bu çalışmalar çok önemli- bir şeyi var mı? Mesela, diyelim ki işte, dedik ya İçişleri Bakanlığı bu konuda yaptırım uygulayabilir bunun merkezi olarak hani ya da çıkan yasaya göre aslında şey yapılabilir, bu, buranın işi ama Belediyeler Birliği yani sonuçta belediyelerle birlikte dönemsel toplantılar yapıyor, biliyoruz, orada bazı planlar çıkartıyor, eylem planları çıkartıyor. Mesela, uygulamayanlar açısından bir yaptırım şeyi var mı? Yani merak ediyorum sadece.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Biz yaptırım değil, ikna etmek, onların, bu çalışmanın önemi konusunda farkındalık yaratmak çünkü biz onların...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Erkekleri ikna etmek çok zor.

BAŞKAN - Bazı erkekleri.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Biz ikna... Çünkü belediyelerin birliği, onların hak, çıkar ve menfaatlerini korumak amacıyla varız ve eğer ki toplumun faydası amacıyla bu yaklaşımların önemli olduğunu ifade ettiğimiz takdirde erkek yoğunlukta olan belediye başkanlarımızı da ikna edebiliyoruz çünkü kadın olmak toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımına sahip olmayı beraberinde getirmiyor. Bunun için, biz...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) –Erkeklerin de buna sahip olması gerekiyor.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Evet, birlikte.

AV. YASEMİN SEZGİN – Bir de tabii bizim...

BAŞKAN – Önce, pardon, söz vereceğim. İsminizi tekrar belirtin ki kayıtlara girsin.

AV. YASEMİN SEZGİN – Yasemin Sezgin.

BAŞKAN – Buyurun.

AV. YASEMİN SEZGİN – Şimdi, tabii şu da var: Hem Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nda hem de bizim tüzüğümüzde tabii şey yok, bir yaptırım uygulama gibi bir yetkimiz de yok, zaten bizim amacımız rehberlik etmek, belediyelerin hak ve menfaatlerini korumak.

Şimdi, eşitlik biriminden ve ihtisas komisyonlarından söz ettik. Şimdi, Belediye Kanunu'nun 48'inci maddesinde der ki: İşte "Belediye teşkilatı mali hizmetler, fen işleri, zabıta birimlerinden oluşur. İhtiyaca göre de -o madde biraz uzun, ben kısa anlatayım- gerekli diğer birimlerde kurulur." ancak uygulama böyle değil, belediyeleri bağlayan bir norm kadro yönetmeliğimiz var ve bu norm kadro yönetmeliğinde belediyelerin hangi birimleri kuracağı, hangi kadroları kullanacağı bellidir. Dolayısıyla, biz norm kadronun dışına çıkamıyoruz ve norm kadro yönetmeliğinde de eşitlik birimine yer verilmemiş, eşitlik birimi yok. Dolayısıyla, bu birimler tamamen belediyedekilerin inisiyatifine bağlı olarak kuruluyor, ayrı bir bütçesi ve personeli yok, dolayısıyla da istediğimiz şekilde etkin olarak çalıştığından bahsedemeyiz.

Şimdi, ihtisas komisyonları da yine Belediye Kanunu'nda yer alıyor. Diyor ki: "Belediye meclis üyeleri arasından en az 3, en az 5 kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurulabilir." Zorunlu komisyonlar kanunda belirtilmiştir ama kadın-erkek eşitliği komisyonu zorunlu komisyonlar arasında yoktur. Dolayısıyla, tamamen belediye başkanının takdirindedir ya da meclisin yani ihtiyaç görülmesi hâlinde bu komisyonlar kurulmaktadır. Şeye baktığınızda, Duygu Hanım da dedi zaten erkek egemen olan yerel yönetimler de çoğunlukla bunu bir ihtiyaç olarak görmemekte belediye başkanı ya da meclis, olanlar da etkin olarak çalıştırılmamakta. Dolayısıyla, şu çok önemli: Kadın-erkek eşitliği komisyonu ya da adı farklı da olabilir, bu komisyonların zorunlu komisyonlar arasında yer alması kanunda çok önemli. Zorunlu komisyonlar arasında yer almadıkça istediğimiz düzeyde etkin olarak çalışamayacaktır, buna inanıyoruz.

Bir de şey sormuştunuz, sığınma evleri açmamanın bir yaptırımı var mı? Şimdi, artık elimizde “100 binin üzerindeki belediyeler açmak zorundadır.” diye bir hüküm var ama kanunda açılmaması hâlinde, işte belediye başkanı hakkında soruşturma açılır ya da şu olur ya da şöyle cezai bir müeyyidesi konulmamış ancak ne olabilir? Görevini yerine getirmeme sebebiyle hakkında suç duyurusunda bulunulabilir, dava açılabilir, bu yol kullanılabilir yani bu da aslında elimizde güzel bir şey oldu, “zorundadır” cümlesi...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Kadın örgütleri için önemli.

AV. YASEMİN SEZGİN – Tabii, tabii çünkü daha öncesinde açılmış davalar vardı ancak bu davalarda, şeylerde, dava demeyeyim de savcılığa suç duyurusunda bulunulmuştu ama savcılık şunu diyordu çünkü kanunda “mali durum ve hizmet önceliğine göre” diye bir cümle vardı. Dolayısıyla, “Zorunluluk yok.” diyordu, tabii yukarıda zorunluluk vardı ama aşağıda da mali durum ve hizmet öncelikleri vardı. Dolayısıyla, bir sonuç elde edilememişti ama şu anda artık o zorunluluk çok net bir şekilde ifade edildiği için bu yol kullanılabilir. Sıkıntımız sığınma evleri yönünden şu, yine denmişti galiba, siz mi sormuştunuz “Bütçesi var mı?” diye? Maalesef ayrı bütçe yok, maalesef ayrı personeli yok. Bu konuda da acilen düzenleme yapılması gerekiyor. Hepimiz biliyoruz ki sığınma evlerinde özel yetişmiş personele ihtiyaç var ve özel bütçeye ihtiyaç var yani aslında Anayasa’da da bu hüküm mevcuttur yerel yönetimlere kaynak aktarılacak durumda verdikleri hizmete göre. Şimdi, belediyelere birçok konuda görev veriliyor, işte “Şunu yapacaksın, bunu yapmak zorundasın.” diye ama yeterli kaynak sağlanmıyor. Dolayısıyla, bu da elimizi kolumuzu bağlayan bir şey. Bütçeleri olmalı ve özel personeli olmalı. Dedim ya norm kadro yönetmeliği bu konuda elimizi kolumuzu bağlıyor. Sadece belediye mevcut personeli arasından oraya atama yapabilir ki bu da şöyle söyleyeyim, bizim hedeflediğimiz sığınma evlerinin dışında bir sığınma evi yönetimini getiriyor. Bunların acil olarak düzenlenmesi gerekiyor. Belki şeye de dikkat ettiniz, siz dediniz ya kadınlara yönelik bir çalışma gibi gözüküyor. Belki ilk önce biz belediye başkanlarımız, kadın belediye başkanları ve kadın belediye meclis üyelerine yönelik bir çalışma yaptık. Şu önemliydi bizim için: Onlar aslında bizim elçilerimiz. Bizim bu duyarlılığımızı en iyi onlar aktarabilirlerdi, ilk önce onu hedefledik. Mesela, şunu da anlattık: Stratejik planlarda kadın örgütlerini de devreye sokarak etkin olarak mesela cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda baskı grubu oluşturabilirsiniz, kent konseyleri aracılığıyla baskı grubu oluşturabilirsiniz yani biz onlara mevzuatta kullanabilecekleri maddeleri de anlattık. Dediğim gibi onlar bizim elçilerimiz ve birçoğu zaten bu konuda duyarlı, onlara toplumsal cinsiyet eşitliğiyle başladık anlatmaya. Nedir toplumsal cinsiyet eşitliği? Sırasıyla anlatıyoruz. Önce, bunu herkesin çok iyi kavraması gerekiyor, arkadan toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme çünkü belediye başkanlarımıza dediğimizde “Öyle şey olur mu kadına ayrı, erkeğe ayrı bütçeleme?” gibi bir yaklaşımla karşılaşıyoruz.

BAŞKAN - Bunu tabii görüyoruz ki doğru anlatılırsa bunun böyle olmadığı, aslında sonuçlar bakımından izlenebilir bir bütçe ortaya koyabilmenin bir dahaki dönemin politikalarına temel

oluşturacağı, referans olacağı iyi anlatılırsa bence buna karşı direnen kimi yöneticilerin de herhâlde direnci kırılacaktır, çünkü onlar böyle bir tasnif yapıp, sonra o tasnife dayalı icraatlar oluşturmayı açıkçası yapamıyorlar yani böyle bir şeyi kabul edemiyorlar ki doğrusu da bu tabii. Ama siz genel bütçe içerisinde bunu, hizmetleri yaparsınız, o kaynağı harcarsınız ama dönem bittiğinde, sonuçları analiz ettiğinizde, kadın-erkek eşitliği ya da kadına karşı ayrımcılıkla mücadelede bunun ne kadar verimli olup olmadığını da ölçebiliyor olmanız lazım. Yoksa yaptığınız bütçenin zaten hiçbir anlamı kalmıyor ya da toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe olmuyor, başka bir şey oluyor onun adı.

Şimdi Sebahat Hanım ilave edecek.

Ben, uzman arkadaşlardan da... Bu anlamda KSGM belki katkı sağlayabilir fakat biz bu toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi hep şiddet üzerinden götürüyoruz da genel bütçe üzerinden bakmakta biraz fayda var.

Buyurun Sebahat Hanım.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Tam da sizin söylediğiniz noktada, mesela ne kazandırıyor konusunda bir çalışma yapılmış mı? Toplumsal zihniyete duyarlı bütçelemeyi yeğleyen yerel yönetimlerde ortaya çıkan durum, yani toplumda nasıl bir etki yarattığı, bunu uygulamayanlar üzerinde nasıl bir etki yarattığı konusunda -hep kâr-zarar hesabı yapıldığı için toplumda- böyle bir çalışmanız var mı? Bunu merak ediyorum. Yani varsa biz de görmek istiyoruz. Çünkü o zaman belki teşvik eden... Türkiye’de, mesela, cezalardan ziyade teşvik eden şeyler daha etkin oluyor, diyelim ki bunu uyguladığında ödülü ne olacak meselesi. Böyle bir örnek var mı? Yani gerçekten toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, en azından yapılabildiği kadar... İşte Nilüfer Belediyesi sizin söylediğiniz. Sanırım orası İsveç’le ortak çalışıyor, bir örnek belediye. Hani onların kazancı ne, topluma ne kazandırdı? Belediyecilikte nasıl pozitif etkileri oldu? Uygulamayanları biliyoruz zaten. Böyle bir karşılaştırma var mı?

BAŞKAN – Ben araya girip usul hakkında da bir şeyi hatırlatmak istiyorum.

Şimdi, bu, Türkiye’de ilk tartışılan yani Parlamento çatısı altında ve bu kapsamda ilk defa çalışılan ve raporlanacak olan, yayını çıkacak olan bir çalışma. Birçok uzman arkadaşımıza da aynı şeyi belirttik, bu bir son değil. Yani sizler muhtemelen tekrar geleceksiniz. Gelemediğinizde ya da bu toplantılardan gittikten sonra aklınıza bir şey gelirse ya da bir araştırma yaparken bir bilgiye rastlarsanız, yeni bir şeye rastlarsanız bunu sözlü ya da yazılı olarak komisyona iletme kapısı her zaman açık. Bu böyle ilkinde, değil mi, acaba karşılıklı olarak ne biliyoruz, bu kavramdan ne anlıyoruz toplantısı. Ama sizler belki ileriki bir tarihte yeniden bu komisyona gelip, sizin de bu süreçte biraz daha araştırma yapıp, biraz daha belki bilgi ve deneyiminizi artırıp tekrar katkı sağlama imkânınız olacak. O anlamda, bugün cevap veremediğiniz şeyler olursa lütfen not alın. Bir dahaki toplantıya ben bunları sizden tekrar dinleyeceğim.

Peki, şimdi buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Şöyle, Türkiye’de bunun uygulaması yani toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme uygulaması çalışması yok. Ancak sizinle paylaşabileceğimiz dünya uygulamaları var ve TESEV’in yapmış olduğu çalışma raporu var. Belki bir bilgi notu şeklinde bir rapor hazırlayıp komisyonla paylaşabiliriz çünkü elimizde veriler var. Yapılması istenenler var ama neler var? Çünkü biz de zaten bunu hedefliyoruz. Belki Türkiye’de ilk olacak bir belediyenin yaptığı bir çalışma, bu da önem taşıyor belediyeçiler için. Türkiye’de ilk yapılacak, bu anlamda çok heyecanlandırıyor onları. Ne kazandırıyor? İşte İsveç’te... Evet, Nilüfer iyi, birimi var ama Nilüfer’in bir eşitlik komisyonu yok medisinde, bütçesi ona uygun değil. Mesela, Tunceli Belediye Başkanımız hem normalde bize anlattığı için ve aralık toplantımızda da ifade ettiği için, kendisi Belediye Başkanı olarak irade göstererek bazı çalışmalar yapıyor. Ama Belediye Başkanı olduğu için bunları yapabiliyor. Bu çok kritik ama elbette, elimizdeki verileri derleyerek bir rapor olarak sunabilecek olmamız bizim için de çok büyük bir avantaj.

BAŞKAN – Bundan memnun oluruz çünkü biz komisyon olarak artı bir de arşiv oluşturuyoruz yani komisyon uzmanlarının ya da gelen davetlilerin ya da bizlerin eline geçen her türlü yayını bu anlamda bir araya getirip bir arşiv de oluşturacağız.

Siz, demin, bu norm kadro sebebiyle bir sıkıntı olduğunu, yönetmelik ya da yasal değişiklik... Ben aynı zamanda sizden öyle bir çalışma da rica edeyim. Yani mesela nasıl bir teklif hazırlanırsa buradaki sıkıntı aşılar?

Örneğin, ben şunu da merak ediyorum: Bir eşitlik uzmanı istihdamına kalksa (x) belediye, büyükşehir olsun ilçe belediyesi olsun. Dese ki “Ben bir eşitlik uzmanı istihdam edeceğim.” O zaman bu norm kadro yine engelleyici oluyor mu? Yoksa bu anlamda nasıl bir kamu personeli çalıştırma ya da kamu yararına bir insan çalıştırma prosedürüyle bunu aşabiliyor, ne yapabiliyor?

AV. YASEMİN SEZGİN – Şimdi, bunu çalıştıramaz sizin dediğiniz şekilde çünkü böyle bir kadro yok, sadece büyükşehirler için danışman olabilir. Danışmanlar, o da yine başkanın inisiyatifindedir. Bu konuda uzman bir kişiyle çalışabilir sadece, danışman olarak istihdam eder ama kadro olmadığı için bu şekilde bir uzman istihdam edilemez.

BAŞKAN – Danışman değil. Yani bunun yasada da uygulamada da adı “eşitlik uzmanı” olmalı. Bu istihdamla ilgili değil mi Hocam? Bir norm kadro belki bu yapılacak değişiklikte birlikte o da bir kere de hepsi yani. Bir onun için bunun altını çizmek istedim.

Eğer bununla ilgili bir mevzuat değişikliğini -bu yasa olabilir, yönetmelik olabilir, her ne olursa- eğer böyle bir çalışmayı bu komisyon önerecekse, bunun içine, hazır bu öneriler yapılırken daha neleri önermeliyiz, yapısal değişiklikteki noktalar ne olmalı? Bunu belki ayrıca yani o eşitlik komisyonları artı eşitlik uzmanı istihdamı... Belki biraz daha ileriye bakarak hani kendi ülkemiz için. Belki bir İsveç, Almanya falan değil de yani Türkiye’nin kendi yerel ihtiyaçlarından kaynaklanan bir

perspektifle “Şöyle bir yapılanma da olmalı.” diye belki biz de kendi ülkemizin teklifini ortaya koyarız bu öneriler içerisinde.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Belki öneriler sunulabilir. Yani iki tane işte ihtisas komisyonlarında... Bunlar nasıl düzenlenecek? En azından raporumuzda yer alır bunlar.

BAŞKAN – Tabii.

Türkiye Belediyeler Birliğiyle, bu anlamda, bu komisyonun önerilecek mevzuatlar konusunda şeyi çok önemli.

Ben bir de şunu soracağım: Türkiye Belediyeler Birliği bu konuyu çalışmak üzere hiç kendisi yurt dışına çıkıp, bir ülke ziyareti yapıp, orada masanın başına oturup uzmanlarla bu alanı inceledi mi? Böyle bir tecrübesi oldu mu? Eğer olmadıysa... Olsa mesela hangi ülkeyi bu anlamda daha verimli bulurdu?

Buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Bizim böyle bir çalışmamız var, İsveç’e yönelik var. Ben sadece bir cümle eklemek istiyorum. Türkiye’nin elbette gerçeklerine, belediyelerimizin görev ve sorumluluklarına göre zaten hep çalışma yürütüyoruz ama bu sorunlar evrensel.

İsveç’le ilgili bazı istatistikleri de sizinle paylaşabiliriz. Bir kadının evlenmeden önce ya da evlendikten sonraki evdeki sorumlulukları, geçirdiği zaman Türkiye’deki bir kadından farklı değil. Burada kritik olan, bunu fark edip, bunu önemseyip bunun üzerinde çalışma yürütmek. Biz çalışma grubu üyelerimize yönelik olarak İsveç’le çalışma yürüttük. Bununla birlikte hem 2006-2010 dönemindeki hem de yeni başladığımız projemiz çerçevesinde, toplumsal cinsiyet eşitliği bizim ortak kesişen konularımız arasında yer alıyor ve biz buna çok önem veriyoruz. Ama İsveç de özellikle cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda iyi bir örnek değil. Bu konuda daha iyi örnekler bulunmakta. Almanya bunlardan biri, Avustralya bunlardan biri, Güney Amerika aynı şekilde, Afrika’da bu tür iyi uygulamalar var. Bizim 2013 yılında, bu Hacettepe Üniversitesi’ndeki hocalarımızla birlikte ilk yapmak istediğimiz husus zaten bu. Evet, literatürü taradığımızda dünyadaki bazı uygulamaları görüyoruz ama bu uygulamaları akademisyenlerle, belediyeceilerle... Çünkü bir belediyenin mali işler müdürlüğündeki ya da stratejik planını hazırlayan birimindeki arkadaşlarla birlikte bu çalışma ziyaretlerine katılmak çok önemli çünkü bakış açısıyla birlikte farklı sorular gelebiliyor, bunu öngörüyoruz. Ama direkt olarak bütçelemeyle ilgili yani cinsiyete duyarlı bütçelemeyle ilgili bir çalışma ziyareti yapmayı yılın ilk altı ayında öngörüyoruz.

BAŞKAN – Evet, biz de yılın ilk altı ayında öngörüyoruz.

Buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – İsveç’te miydi, bir lokantaya gittik, öğle yemeğinde. Hatta bir toplantı orada yapıldı değil mi, İsveç Belediyesine ait bir binada, öğle yemeğini de orada yedik.

Şimdi orada yemekleri pişirenler de garsonlar da eğitim alan işsiz insanlarmış. Mesela bu kadınlar için yapılabilir. Aslında belediyelerde çok para var. Bu tür örnekler... Şimdi bunu düşünse insan oturduğu yerde akıl edemeyebilir ama biz bunu gözlerimizle gördük. Yani işleri yok, iş arıyorlar ama bir becerileri de yok. Orada onlara işte açıcılık öğretiliyor, garsonluk öğretiliyor, ondan sonra da işe yerleştiriyorlar. Ne kadar hoş olur mesela.

BAŞKAN – Meslek edindirme eğitimi gibi.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Kurs gibi değil yani.

BAŞKAN – Eğitimi gibi.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN - İş bulunana kadar da ona bir meslek edindiriyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Sabah dokuz beş geliyor veya kaçsa onun saatleri. Yani işi varmış gibi oraya geliyor. Gelmeyene zaten ondan sonra iş bulmuyorlar. Ama bu işi ciddiye alıp takip edeni eğitiyor, ondan sonra da yerleştiriyor. Yani buna benzer... Çünkü bu meslek edindirme kursları da daha sonra oralardan... Onlar hakkında da var mı yok mu istatistik bilmiyorum. Yani kaç kadın sonra iş buluyor mesela oralardan çıkan? Ne gibi bir şey uyguluyorlar? Yani Türkiye’de bu istatistik işi çok kötü aslında. Bu türden mikro düzey istatistiklerden bahsediyorum.

BAŞKAN – Yeni yeni bu veri tabanı. Yazılımlar yeni oluşturuluyor, yeni başlanıyor, yeni tasniflere giriliyor ama bundan sonra olacak.

Şimdi, bu çok önemli bir şey, hocamın da söylediği. Biz bu çalışmaları tamamladığımızda çıkaracağımız yayında, komisyon üyelerimizin de kabulüyle şunu yapabiliriz: Bir öneriler bölümü açabiliriz, ayrı bir bölüm, belki sona doğru, bu komisyonun önerileri. O önerileri de başlık başlık ayırıp işte yani cinsiyetçi bütçeleme asıl konumuz, o konudaki. Bir de onun dışındaki, kadının eşitliğine, işte ayrımcılığın giderilmesine dair ilgili alanlarda bu komisyon bu çalışmayı yaptığı zaman... Çünkü çok değerli uzmanlarla ve insanlarla bir araya geleceğiz, çok güzel fikirler olacak. Bunlar da ziyan zebil olmasın, şeyle sınırlamayalım. Belki oralara bu önerileri tek tek yazmak referanslarını da vererek çok önemli.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama zaten bu bütçelemeyle de ilgili yani belediyenin bir para ayırması lazım ki... Gerçi oradan para da kazanıyor anladığım kadarıyla yani orada bedavaya yemek yemiyorsun. Para kazanıyor ama o kazandığı parayla da insanları eğitiyor, iş buluyor, vesaire. Yani çok hoş örnekler buna benzer eminim dünyada vardır.

BAŞKAN – Evet, bunları da öneriler olarak, model çalışmalar olarak...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Gitmek, görmek, okumak bir yerlerde yazılıysa... Bu tür örnekler çok önemli.

BAŞKAN - Çok önemli hakikaten.

Teşekkür ediyorum.

Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen? Yok.

Uzmanlardan katkı sağlamak isteyen?

Mustafa Hocam, var mıdır bir şey?

Buyurun.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, değerli konuklar; şimdi, mevzuat üzerine konuştuk. Bütüncül bir perspektiften bakmak adına şu noktaya işaret etmek isterim: Belediyeler veya yerel yönetimler işte 5393, 5302, 5216'yla sadece çalışmıyor, yani yerel yönetimler tabii olduğu bir mevzuat evreniyle birlikte çalışıyor. Bunun içinde Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun da var, Çevre Kanunu da var. Dolayısıyla, biz bazen belediye bütçelerinde o mevzuatın sonuçlarını veya etkilerini bütçede eşitsizlik olarak görebiliriz. Belirtmiş olduğunuz gibi, o mevzuat değişmeli ki ya da duyarlı hâle getirilmeli ki yerel yönetimin bütçesi de etki itibarıyla eşitlikçi yönde evrilsin. O açıdan mevzuat son derece kritik.

Tabii, bu konuda -yerel yönetimler konusu- mevzuat konusunda ben biraz dikkatli olunması noktasında da bir şey söylemek isterim, şöyle ki: Şimdi, bizim sistemimizde yerel yönetimler özerktir, vesayet istisnadır. Yani vesayet kullanımındaki o istisnai alan o kadar açık, sınırlı belirlenmelidir ki yerel yönetimlerin özerkliğine hâle gelmesin. Yani temel, bizim anayasal sistemimizdeki merkezî yönetim-yerel yönetim ilişkisi böyle.

Burada belediye medisinin karar organı olarak kuşkusuz karar yapısı veya karar alma süreçlerindeki aktörlerin erkek egemen öncelikler geliştirme olasılığı bir yana, ben kurum olarak yani bir müessese, demokrasi müessesesi olarak belediyeleri de kanunla kuşatıp çeşitli kanunlarla, şöyle yapacaksın böyle yapacaksın vesaire. O belediye kendi yerel alanında, yetki alanında kendi koşulları içinde önceliklerini cinsiyete duyarlı da olsa kendisi belirlemeli.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Belirlemiyor yıllardır.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Haklısınız. Yani o mevzuatı değiştirmekle yerel yönetimlerin özerkliği dengesinin yani iyi kurulması noktasında ben bir hassasiyetin altını çizdim. Yoksa, belirtmiş olduğunuz gibi sonuçlar pek iç açıcı değil o anlamda, haklısınız, perspektif olarak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Taşkın Bey, sizin ilave etmek istediğiniz bir şey var mı?

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI TAŞKIN BABAOĞLAN – Efendim, 2007 yılına kadar mahallî idareler maliyesi konusunda çalışmışım ve uzmanlık tezimi de bu konuda yaptım.

Belediye harcamalarının fonksiyonel dağılımı açık kaynaklarda yok, benim yayınlanmamış uzmanlık tezimde var sadece, kısmen. TODAİE'de bir çalışma yapmışım. Mahallî idarelerimiz, malum, genel devlet içerisindeki ağırlıkları kısıtlı bir durumda ve bu kısıtlı bütçelerinin çok azını temelde sosyal yardım fonksiyonlarına ayıran idareler; büyük oranda yani yüzde 10'u. Bir seri itibarıyla bakarsanız

1990'ların başından 2012'ye kadar -şimdi kabaca da bir baktım muhasebat verilerine de- yüzde 30'u tamamen bayındırlık hizmetlerine, yüzde 15'i -kaba hesaplarla söylüyorum, kaba oranlarla söylüyorum- çevre, temizlik hizmetlerine ayrılıyor. Çok küçük bir oran, 2011 itibarıyla yüzde 1,2'si sosyal güvenlik ve sosyal yardım hizmetlerine ayrılmış.

Ülke karşılaştırmalarına baktığımız zaman yani öne çıkan ülkeler var. Sosyal yardım fonksiyonunu bizzati mahallî birimler üzerinden gören ve bunun için de çok ciddi kaynaklar ayıran... İşte İsveç örneğini vermişti konuşmacı arkadaşlarımız. Danimarka yüzde 55'ini mahallî idareler üzerinden yapıyor. Bir kamu hizmetini... Bir hizmetin, bir faaliyetin kamu faaliyeti olup olmadığı üzerinde verdiğiniz karar, devletin liberal veya sosyalist bir devlet çizgisini belirleyen en önemli unsurlardan bir tanesi. Bunu belirlerseniz, bir faaliyeti devlet faaliyeti olarak belirlersiniz. Sonra bu faaliyeti hangi idari birimde yapmanız meselesi önemli. Burada da ölçek ve model sorunu öne çıkar. Çoğu ülkeler... Hani kamu kaynaklarını "3E" kuralına göre kullanmak diyoruz yani ekonomik, etkili ve etkin kullanmak meselesi çerçevesinde de bunu değerlendirirsiniz, ölçek ve model ona göre şekillenir.

Mahallî idare birimleri, yüzyılın başında on binlerle ifade edilen Almanya'da çok ciddi bir sayıya düştü şu anda, 500-600'lere düştü. Danimarka dramatik bir örnektir, 200'e düştü, 14 zannediyorum. Tabii, rakamları çok doğru hatırlamıyorum ama ciddi bir sayıda düşüş yapıyorsunuz.

Belli bir ölçek ve modele sahipseniz orada gönül rahatlığıyla çok ciddi fonksiyonu mahallî idarelere aktarabilirsiniz. Örnek belediyeler yani İsveç, Danimarka -öne çıkanlar- bunu yapmış, başarmış ülkeler. Belediye olma koşulunu bile şeye bağlamışlar yani nüfus bağımlılık oranları çok ciddi. Bir yerde ilkokul kuramıyorsanız, ilkokula toplayacak öğrenci bulamıyorsanız orada bir belediye açmanızın anlamı yok. Almanya'da ilçe olma koşulu, orada bir havuz açmak, onu da doldurabilmek yani bu tarz sosyal hizmetleri, o fonksiyonları görebilecek idari yapıları oluşturmak gerekiyor. Maalesef, biz mahallî idarelerde bunu tam anlamıyla karşıladığımızı söyleyemeyiz. Mustafa Bey'in de söylediği gibi, ciddi bir mevzuat yükü var fakat bu mevzuat yükünü karşılayabilecek mali bağlantı yani harcama sorumluluğu ile gelir yaratma potansiyeli ve aradaki boşluğu dolduracak bir transfer mekanizmasını, mahallî idare sistemini tam anlamıyla yerleştiremedik. Bütün tartışma, hep bu nüfus manipülasyonlarıyla filan biliniyordu mahallî idare sistemi, bunun üzerinden dönüyor.

Biz tanımlanmış bir harcama sorumluluğunu bir mahallî idare birimine net olarak koyamadık çünkü yapabilir. 1930'daki mevzuatımız da böyleydi. Yani belli bir mali gücün üzerine çıktıysa bir belediye, liste ilkesi gereği o kamu hizmetleri artık onun için zorunluluk hâline gelirdi. Şimdi nüfus ölçeğini koyduk çünkü nüfus ölçeği bizim için bir kabul. Yani kaynaklarının yüzde 50'sinin üzerinde bir miktarı merkezî transferlerle sağladığınız için onun nüfus büyüklüğü, daha doğrusu elde edeceği ekonomik kabiliyetinin de bir ölçüsü niteliğinde.

Sözün özü, çok fazla uzatmak istemem çünkü hani ilk düğme meselesi çok önemli burada. Biz o tanımlarımızı çok net yapamadığımız için -görev ve sorumluluk dağılımını- ve buna bağlı olarak

ölçek ve modeli de doğru şekilde tanımlayamadığımız için çoğu mahallî idare biriminde ciddi kapasite sorununuz var. Yani bazı belediyeler bunu yapabilirken... Keyfiliği bir kenara bırakıyorum yani bu yapabilmeye alakalı, ihtiyaç hiyerarşisiyle alakalı. İşte, en temel göstere nedir efendim? Bebeğin doğumundan sonra hayatta kalma göstergesi. Suyunuzun sağlıklı olması gerekir. Bir belediyenin ciddi bir şekilde altyapı yatırımı yapması gerekir ki oradaki popülasyona sağlıklı suyu versin, sıhhi bir ortam sağlasın, ondan sonra diğerleri gelir. Bizim mahallî idare sistemimiz de hâlâ ciddi bir altyapı yatırım baskısı altındadır. Bu da yüzde 35'leri bulur, transfer harcamaları hariç toplam harcamalar içerisindeki payı. Transfer harcamaları da daha evvel yaptığı yatırımlar dolayısıyla ödemekle yükümlü olduğu faizdir zaten. Böyle bir kartopu etkisi vardır.

Temel mesele, ta en baştan kategorik olarak gidemediğimiz için... Bunun pek çok unsuru vardır, sıralamak mümkün ama zaten literatür bunu tartışıyor. Politik ekonomisinden tutun da bunun iktisadiyatına kadar çok ciddi bir alandır bu.

Ama özetlemek gerekirse ciddi bir kodifikasyona ihtiyaç vardır. Kamu hizmetinin kurumsal ve fonksiyonel dağılımının yeniden -2000'li yılların başında bunu çalışmıştık biz- bir değerlendirilmesi gerekiyor. Bundan sonra, belediyelerin görev ve sorumlulukları belirlendikten sonra transfer mekanizmaları kurmak mümkün. Yani İskandinav ülkelerinde toplam kamu hizmetlerinin yüzde 50'sinin üzerine çıkabilmesinin -mahallî idarelerin- en temel sebebi, ciddi bir sosyal güvenlik fonu kullanımıdır. Yani yaşlı hizmetinden tutun da işte kadın veya çocuk veya engelli yani o sosyal yardım fonksiyonunu ve sosyal güvenlik fonksiyonunu, o hizmeti sunanlar mahallî birimler. Kamu istihdamının bile önemlice bir ağırlığını sosyal hizmet uzmanları tutar çünkü o görevi, siz, ciddi bir fonla birlikte mahallî idare birimlerine aktarıyorsunuz. Mahallî idare birimlerinin de yeniden birleşmeleri, mülki sınırlarının değişmesi de tamamen buna dayalı. Yani Danimarka reformunu tamamen hastane birlikleri üzerinde yaptı. Bunu doğru bir şekilde adım adım gidersek burada muvaffak olacağınızı tahmin ediyorum. Çünkü biz cumhuriyetin ilk yıllarında bunu yaptık. Yani hatırlarsanız, Afet İnan imzalı ama büyük oranda Atatürk'ün kaleme aldığı "Medeni Bilgiler" kitabının temel esprisi budur. Ortalama bir vatandaşın hak ve sorumluluklarını, neyi nereden isteyip talep edeceğini, onları belirler. Topu topu işte 30-35, 40'ın altındadır vilayet sayısı ve hani numune hastanelerini hatırlarsınız. Sağlık hizmeti çünkü il özel idarelerinin görevidir o. O numune hastanesi örnek olsun diye bir tane şeydir o. O dönemde konulan o hastane sınırı hâlâ da öyledir, aşağı yukarı o büyüklüğe tekabül eder çünkü bir coğrafi hizmet alanınız var. Belli bir popülasyon olacak ki o tarz bir yatırım yapacaksınız, ona göre personel istihdam edeceksiniz. Böyle bir mantıkla yeniden kodifikasyon kanun açısından şart, idari fonksiyonel gözden geçirme lazım. Akabinde mekanizmaları kurmak çok kolay, Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yok. Meşhur bir laf var, bazen reformculardan çok duyuyorum onu: "There is no one best way." Yani bir tane iyi, doğru yol yok. Her ülke kendi özel, öznel koşullarına göre bunu değerlendirmek durumunda ama bizim analitik bir geçiş ihtiyacımız var ya da yeniden ele almaya.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Kısa bir şey ekleyeceğim.

BAŞKAN - Sayın Vekilim buyurun.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Mevzuat şeyine ilişkin... Tamam, yerel yönetimlerin özerkliğini bozmayalım hatta daha özerk yapalım bizim baktığımız noktadan ama bunu düzenlerken de işte bu engelleri ortadan kaldıralım. Mesela, diyelim ki işte bu norm kadro ya da ihtisas komisyonlarının kurulması konusu, kadın erkek eşitliği komisyonunun kurulması. Bu, özerkliğe hâlel getirecek bir durum değil, aksine bu baktığınız noktayla alakalı bir durum. Dolayısıyla, mesela bu komisyonun bence en önemli şeylerinde birisi, yerel yönetimlerdeki bu şeyi ortadan kaldırmak çünkü mesela bizim belediyelerde de fiilî olarak uyguluyoruz biz bunları. Hani böyle fiilî olunca da sonuçları olmuyor. Bu, mesela, erkeklerin yönettiği belediyelerde de şey yapınca o baskı unsuru da olacak. Yani bu birimlerin çalışması, onların önlerine iş koyması bir başka baskı unsuru olacak. O açıdan, ben çok katılmıyorum bu mevzuat meselesine. Mevzuatı yeniden -toplumsal cinsiyete duyarlı- gözden geçirmek, hani bu bütçe meselesi ayrı bir konu ama toplumsal cinsiyete duyarlı bir mevzuat hâline getirmek gibi sanırım bir sorununuz da var, değil mi?

BAŞKAN – Bu mevzuat taramaları yapıldı biliyorsunuz ama güncellemeye dair de sürekli yapılan bir şey. Çünkü çıkardığınız bir yasa -bazı yasalar diyelim ya da- sosyal hayat değiştikçe, ihtiyaçlar değiştikçe mutlaka yenilenmek zorunda. Eğer yanılmıyorsa Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından sürekli bir mevzuat taraması da yapıp yani bu eşitlikçi perspektife uygun mu değil mi, o gözle bir eliminasyon yapılıyor.

Buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Özellikle, kesinlikle, Türkiye Belediyeler Birliği olarak yerel yönetimlerin özerkliği çok temel, “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı” Türkiye’nin imzaladığı; bu, bizim, yasal görüşlerimizi vermede de en temel aldığımız ve Anayasa’nın 127’nci maddesi.

Ancak şuna dikkati çekmek istiyoruz: Kadın sığınma evleri 5393’te “50 bin üstü açabilir.” bir görev veriyorsunuz, şimdi “100 bin açsın.” diyoruz. Ama bunun için uzman personel vermiyoruz. Yani bunu açmak isteyen belediyenin kalifiye personel ihtiyacını gidermek adına... Bunu vurgulamak istiyoruz yani bizim temel yaklaşımımız buydu, bu gerekçeyle bunu ifade etmek istemiştik.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, bu, yalnız şöyle de çok önemli: Belediyeler, biliyorsunuz, özellikle başkan ve Meclis açısından seçimle işbaşına gelen heyetler. Bu yüzyılda ve Türkiye’de artık bu eşitlikçi politikaların -bu kadar merkezî olsun yerel iktidarın olsun- artık üstünde hiç tartışmadığı bile... Yani “Bunlara ne gerek var?” dönemini Türkiye çoktan geçti çok şükür. Bu anlamda, onlar, atanmışlarla birlikte bu imkânları yaratma konusundaki becerileri sebebiyle zaten o görevlere geliyorlar. Yani o kaynağı yaratma, yaratılmış kaynağı doğru, adil ve yerinde ve verimli kullanma, bununla ilgili bütün

kurumsal yapıyı belki yeniden çalışma. Bu sebeple zaten bizler birer vatandaş olarak hem onlara oy veriyoruz, ihtiyaçlarımız karşılsın.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Partiye de veriyoruz.

BAŞKAN – Yok. Yerel yönetimlerde kişiye de veriyoruz. Yani genel seçim dışında yerel seçimlerde çok şükür öyle bir şey de var, hani aşırı nüfusun olduğu şeylerde. Yani bizi aday da çok etkiliyor ya da medis üyesi tanıdıklarımız da oylarımızı etkiliyor. Bu anlamda, tabii, onların da aslında temel görevlerinin içinde bunun olduğunu da onlara anlatabilmek çok önemli. Öbür türlü iş şuraya doğru gidiyor devamlı: “İşte param yok ki nasıl yapayım, insanım yok ki nasıl yapayım?” İşte hiçbir şey yani bu mazeretler engellememeli diye de düşünüyoruz. Belki de siz özellikle Belediyeler Birliği olarak bütün bu yerel yöneticilere mazeret üretmekten ziyade çözüm odaklı düşünmeyi, imkânı da yoksa geldiğinde “Çözümüm de şudur.” diye masaya bir şey koymayı... Bize üniversite 1’inci sınıfta hocalarımız öğretmişlerdi “Siyasette çözümsüz eleştiri dedikodudur.” Derlerdi, eğer bir eleştirin varsa, bir sıkıntın varsa yanında çözümülle birlikte gidersin. Böyle bir dert var ama böyle bir şey yaparsam çözebilirim. O zaman işte merkezî yönetim ya da Parlamento daha çok katkı sağlayabiliyor, öbür türlü her şey çok soyut kalıyor çünkü.

Nurgül Hanım siz ilave edin, katkınızı sağlayın sonra biz Marmara Belediyeler Birliğine geçelim.

ASPB KSGM AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Evet, ben Nurgül Aksoy. Türkiye Belediyeler Birliğinin sunumuna çok teşekkür ediyorum.

Aslında, bizim başından beri söylediğimiz toplumsal cinsiyet eşitliği anlayışının tüm ana plan ve programlara yerleştirilmesi, ana akımlaştırılmasını hedef almış olmaları çok güzel. Bu anlamda, zaten Belediyeler Birliği bizim çok önemli bir paydaşımız ama gönül istiyor ki tüm belediyelere bu anlayışın yerleşmiş olması.

Benim burada sormak istediğim... Bu anlayışı biz de kamu kurumlarına yerleştirmeye çalışıyoruz ama istediğimiz düzeyde olmuyor bu. Mutlaka, evet eğitimler veriyoruz ama zihniyet dönüşümü o kadar da çabuk olmuyor. Burada bir soru sordu Duygu Hanım “Belediyelerde bu anlayışın yerleşmesinde en büyük engel olarak neyi görüyorsunuz?” Onu merak ettim.

Bir de sizin bir sorunuz vardı: “Şu anda ne kadar sığınma evi var?” Aslında onunla ilgili en son bende olan rakamlar 77 tane Bakanlığımıza bağlı, 30 tane belediyelere bağlı, 2 tane de STK’lara bağlı, toplam 109 tane; şu an ki sayı bu şekilde.

Biz, Türkiye Belediyeler Birliğinin anlayışını tüm belediyelere yerleştirdiğimiz zaman sorunu çözmüş olacağız.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, biz Türkiye Belediyeler Birliğine teşekkür ediyoruz. İlerleyen tarihte tekrar bir arada olacağız.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Sorusuna cevap...

BAŞKAN – Nasıl?

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Soru sordu ya “En büyük karşılaştığınız engel nedir?” Bir iki cümleyle...

BAŞKAN – Evet, peki.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – En büyük, belki engelden öte en büyük handikabımız kadın belediye başkanı ve meclis üyelerinin azlığı. Bu, en büyük handikabımız yani böyle söyleyebilirim.

ASPB KSGM AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, gerçekten yerel yönetimlerde meclis ve belediye başkanlığımızda kadın sayısı hakikaten Türkiye’ye hiç yakışmayacak oranlarda. Bu da değişecek. Bununla ilgili de çok ciddi ve kararlı çalışmalar yapmak lazım, öyle görünüyor.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Anayasal kota lazım.

BAŞKAN – Bakın, anayasal kota bir seçim ve şu da var: Hiçbir siyasi partinin de kimse elini bağlamıyor.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ya, işte bizimkini bağlamıyor yüzde 40 uyguluyoruz da işte bağlayanları bağlıyor. O yüzden... Özellikle iktidar partisi...

BAŞKAN – Çok güzel. Tabii yani iktidar partileri...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – O yüzden anayasal güvence kadınları kurtaracak olan şey.

BAŞKAN – İktidar partisi, muhalefet partileri... Tabii, bunu, aslında şu anda yani bu anayasa hazırlanma sürecinde, bununla ilgili bir mutabakata bırakmadan, belki bizim literatürde “gönüllü kota” dediğimiz, kendilerinin hemen bu kotayı uygulayarak hâle gelmeleri adımı da kolaylaştıracaktır.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Mümkün değil yani iktidarın olduğu yerde mümkün mü? Ya bu kadar, bizim toplumsal cinsiyet konusunda bu kadar çalışma yaptığımız, bu kadar belli bir noktaya geldiğimiz yerde bile, iktidara yaklaştıkça kadınları aşağıya itiyorlar. Mümkün değil yani garanti olmak durumunda.

BAŞKAN – Çok katılmıyorum çünkü iyimser olmak gerektiğini de biliyorum. Rakamların ve yüzdelerin de 2002 Parlamentosu, 2007 Parlamentosu ve 2011 Parlamentosunda yukarıya doğru ve kendisini katlayarak artmış olması umut veriyor. Yeterli mi? Tabii ki değil. Yani yeterli olup olmadığını

zaten hiçbirimiz, bu salondaki hiç kimse tartışmaz ama en azından bu eğilime... Yani Türkiye’de bu ibre kendini katlayarak yukarı doğru tırmanma...

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Ya bir başlasa değil mi yerelde de?

BAŞKAN – Tabii, onunda mutlaka başlaması lazım, artı yani benim gördüğüm kadarıyla onun da başlayabilmesi için siyasi partilerin karar alma kurullarında kadınların ya da kadın erkek eşitliği perspektifine sahip olan erkeklerin meselayı sahiplenmesi çok önemli. O yetkili kurullarda zaten o bakış açısı yerleştikten sonra bunun gerisi gelir.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – O yüzden de kota şart Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Evet, gönüllü kotayı destekliyorum, teşekkür ederim.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Gönüllü kota diye bir şey yok, gerçekten.

BAŞKAN – Vardır, vardır.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Hayır, yani bunun için erkeklerin toplumsal cinsiyet bakış açısının gelişmiş olması lazım, erkekliklerinden vazgeçmesi, iktidardan vazgeçmesi lazım; mümkün değil. Bakın, beş bin yıldır biz bunu yaşıyoruz Sayın Vekilim, öyle erkeklere kalsa bir beş bin yıl daha iktidar olmak isterler. Dolayısıyla, biz, adım adım yani bunu garanti altına almak durumundayız ve bu partilerüstü bir şey olmak durumunda yani partiler zorunlu olarak kadınlara alan açmak durumunda. Yani bu konuda özellikle sizinle anlaşmamız gerekiyor.

BAŞKAN – Evet, şöyle diyelim...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Yani partideki erkeklere karşı ortak mücadele için...

BAŞKAN – Bence partideki erkeklere karşı ortak mücadele değil de bu eşitlikten yana olmayanların zihniyetini dönüştürme konusunda olabilir.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Öyle diyelim veya...

BAŞKAN – Çünkü biz bu alanda çalışırken engel olarak her zaman erkekleri tanımladığımızda bunun bir hata olduğunu da görüyoruz. Bazen herhangi bir erkekten çok daha bu konuda ısrarlı ve aşılamayan bir kadın da olabiliyor.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Erkek zihniyeti diyelim.

BAŞKAN – Evet, yani, o anlamda belki bu eşitlik politikalarının uygulanması konusunda direnci olan kadın veya erkek, her kim ise belki onların ikna edilip de bu meseleye farklı yaklaşımlarının sağlanması gerekiyor. Parlamento, biliyorsunuz şu anda zaten bir anayasa, yeni bir anayasa üzerinde çalışma yapıyor. Bütün siyasi partiler orada temsil ediliyor ve önerilerini veriyorlar. Ben kotaya kişisel olarak çok karşı biri olduğum için bunları söylemiyorum, siz de beni gayet iyi biliyorsunuz, sadece söylediğim şu: Bazen yasal mevzuat -hele üst yasa çerçevesi anlamında- çok zor değişikliklere bağlanana kadar, o anda kişiler ve kurumlar kendine düşeni yapabilir; onu demek istedim. Gönüllü kotaya geçersin “Benim parlamenter kadın oranım budur, Mecliste budur, belediye

başkanlığında budur.” diye siyasi partiler hiç o üst yasaların değişmesini bile beklemeden, aslında kendileri de bunları bir şekilde yapabilirler. Ha, hazine yardımlarının artırılması, eksilmesi bu konuda çok teşvik edici olabilir.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Mesela diyelim ki hazine yardımında kadın üyelerine ya da kadın yöneticilerine göre bir düzenleme yapılabilir. Yani çok yöntem...

BAŞKAN – Tabii, tabii, bir çok düzenleme yapılabilir.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Böylece teşvik etmiş olur.

BAŞKAN – Ama bu anlamda dediğim gibi önce karar alma mekanizmalarında bu perspektife sahip kadınların da siyasete gelmesi ve bizlerin de bütün kadın politikalarını kadınlara yapmaktan vazgeçip, bunları erkeklere anlatıp... Çünkü bugüne kadar geldiğimiz noktaya da onlarla geldik. Yani kadın bakış açısına sahip erkeklerin bu meseleye inanmaları ve desteklemeleri, bizim bu işte katlanarak arttı dediğim bu süreci başlattı. Yani, ben kendi partimden gayet iyi biliyorum, muhtemelen sizinki de öyledir, diğer siyasi partilerde de vardır; bu kadın meselesine, eşitlik politikalarına bir kadın kadar, hatta zaman zaman onlardan daha çok sahip çıkan ve bunun yanında yer alan bizim erkek vekil veya Meclis üyesi arkadaşlarımız var. Belki de burada önemli olan şey, meseleye onların dâhil edilme sürecini hızlandırmak.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – İşte Sayın Vekilim bu konuda duyarlılık önemli. Mesela geçen ben Çalışma Bakanlığı konusunda sunum yaptım bütçe görüşmesinde. Grup Başkan Vekilimiz İdris Bey “Kadınlara bir cümle değindin.” dedi.

BAŞKAN – Ya, işte bakın bitti.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Yani bu çok önemli bir konu. “Kadınlara değinmiyor musun?” dedi.

BAŞKAN – Son derece, evet, enteresan.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ama bu partideki mücadeleyle... “Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında da konuşacağım dolayısıyla kadın verilerini orada sunacağız.” dedim. Mesela, bu duyarlılığın kendisi önemli bir şey.

BAŞKAN – Tabii, çok önemli bir şey.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ve kadınlardan değil diyen. Ama bunun için biz gerçekten kıran kırana kavga ediyoruz. Yani, dolayısıyla çok kolay gelişmiyor, o açıdan söylüyorum, hani tartışmamızı şey yapmak açısından değil.

Mesela, biz bütçemizin yüzde 15’ini kadınlara veriyoruz, yüzde 10’unu gençlere veriyoruz. Parti olarak böyle bir tedbir... Henüz yüzde şey değil ama tüzükte böyle bir garanti kadınları teşvik etmek için. Ya da adaylık sürecinde kadınlardan para almıyoruz mesela. Bu tip tedbirler olunca kadınlar daha çok gelebiliyor. Bunu partilerüstü bir şeye dönüştürmek gerekiyor.

Mesela, ben, sizin kadın çalışmalarındaki duyarlılığınızı biliyorum, Fatma Hanım'a da söyledim aslında. Bu konuda ortak çalışıp -Sayın Bakanımızın kadın perspektifi açısından da hani-partilerüstü bir noktaya taşımak durumundayız. Yoksa partilerin insafına kaldığında, oradaki erkeklerin insafına kalıyor ve belli bir süre biz olmazsak -kendimiz açısından söylüyorum- bir bakıyorsun sanki kadın gündemi kalmıyor yani. O açıdan, hani garanti altına almak için ortak çalışalım.

BAŞKAN – Demek ki bu komisyon, çalışmasını tamamladığında çıkardığı yayının öneriler bölümüne böyle bir başlıkta açıp, bunu da üyelerle istişare edebilecektir.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Orada da olacak.

BAŞKAN – Buyurun.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Başkanım, izninizle, kuşkusuz siyasal temsiliyet konusu son derece önemli ancak cinsiyete duyarlı bütçe literatüründe bu zaten var. Yani bu cari tartışmalar, siyasal temsiliyetin güçlendirilmesi, karar alma süreçlerinde vesaire.... Ancak, şimdi, yerel yönetimleri düşündüğümüzde mahallî müşterek nitelikli ihtiyaçların giderilmesi diyoruz ve mahallî müşterek nitelikli ihtiyaçlar bağlamında kadınların yaşam deneyiminin çok doğrudan doğruya karşılaştığı bir gündem diyoruz. Ve bu bağlamda esas olarak ihtiyaçların tespitinde ve politika önceliklerinin tasarımı Medis düzeyinden çok daha alt düzeye, sokağa inmek, çok daha örgütsüz kadınlarla ve o yerel yönetim alanındaki hizmetin gereksinimlerine göre çok daha grup tartışmalarına açık mahalle taban hareketlerinin veya taban hareketlerinden toplulaştırılacak taleplerin Medise, encümene, başkana iletebileceği kanalların üretilmesi. Ve bu anlamda, bu kanalların cinsiyet temsiliyetinin en azından bu aşamada yani... Veya siyasal temsiliyet kadınlar açısından güçlü olsa dahi bu kanalları inşa etmenin artık siyaseti formel kurumsal zeminlerin ötesinde, literatürün de bu kişisel alanların politik olduğu, yani kadın hareketleri literatüründe kişisel alanın politik olduğu tezi çok merkezî bir tezdur. Bu tez, aslında, günlük yaşamın politize edilmesini ve bu politizasyonun bizatihi örgütsüz zeminlerde çok daha marjinal yaşamlarla, çok daha temsiliyet olanağı bulamayan kesimlerle birlikte müzakere edilmesi ve önceliklerin belirlenmesini literatür önemsediği için bir katkı olur diye paylaştım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Son ilaveleri alalım, Marmara'ya geçelim.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Demek ki sadece her defasında bir kurum çağırarak gerekiyor.

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI TAŞKIN BABAOĞLAN – Mahallî düzeyde katılımı artırmak açısından son on yılda aslında ciddi şeyler yapıldı. Yani, bir kısmı Birleşmiş Milletlerle birlikte çalışılan işte kent konseyleri oturdu, ciddi bir temsil kabiliyeti oldu, katılımı artırıyor siyasi anlamda.

Bir de belediye meclisi, 1930 tarihli kanunda senede 1-2-3... Yani böyle 3 defa toplanan meclis, şimdi ayda 1 defa toplanıyor. Bu da ciddi bir katkı sağlıyor. Harcamaların en azından denetimi, kontrolü açısından, katılımı açısından sanki mesele biraz daha şeyi sağlamak, kabiliyetlerini artırmak yani ekonomik kabiliyetlerini artırmak, hukuk düzenini yeniden formüle etmek. Yani mesele...

ASPB KSGM AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Temsiliyeti artırmak.

BAŞKAN – Evet, Türkiye Belediyeler Birliğine teşekkür ediyorum. Önümüzdeki süreçte birlikte çalışmaya devam edeceğiz.

Şimdi, Marmara Belediyeler Birliğinden Sayın Aynur Acar'ı dinliyoruz.

Buyurun.

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ ÇEVRE YÖNETİM MERKEZİ DİREKTÖRÜ AYNUR ACAR – Öncelikle davetiniz için teşekkür ediyoruz.

“Çevre ile bağlantılı olarak nasıl bir bağlantısı var?” dediniz. Evet, ben yirmi yedi yıllık özel sektör tecrübesinden sonra kamuya girdim ve Marmara Belediyeler Birliğine de çevre tecrübelerimle, saha tecrübelerimle girdim ve çevre merkezini de ben kurdum o çatı altında. Fakat, bazı şeyler insanın kontrolünün dışında geliyor ister istemez.

Ankaralıyım, Ankara KADER’de yaklaşık sekiz yıllık bir çalışmam oldu. Ondan sonra yurt dışı ve İstanbul derken... Geçmişte kadın derneklerinin içinde bulunmak ve şu anda da halen kadın kurultayı gibi bir kurultayın içinde bulunmak... Sürekli gündemi takip ediyorum oradan.

Bizim Birlik bünyesinde -nasıl anlatabayım size- her sene defa meclis toplantısı yapılır. Bu toplantılarda tabii hep önemli konular, mevzuatlar, önemli başlıklar başkanlara aktararak bilgilendirme yapılır. Türkiye Belediyeler Birliği zaten her yönüyle her konuyu detaylıca anlattı. Bizde de farklı bir şey yok, biz de aynı şekilde ağırlıklı bilinci artırmak için ve farkındalık yaratmak için çalışıyoruz. Biz yaptığımız çalışmalarda, tabii, yine, ilgili kamu kurumlarıyla ortak protokoller imzalayarak yapıyoruz çalışmalarımızı.

2012, daha doğrusu 2011’in sonlarına doğru ve 2012’nin başlarında, ben kadın yönetici olarak, Birlikte dikkatimi çeken bir konuyu gündeme getirmek istedim. 2008’de sizin başkanlığınızda yapılan bu İstanbul’daki toplantılar, İKAM’la ve Türk Demokrasi Vakfıyla olan çalışmanın destekçisiydik biz de. O çalışmaların ben son ayağına yetişebildim çünkü benden önce başka arkadaşlarım görevlendirilmiş, sonra bana devredildi. Tabii, ben son ayağına yetişince konu hakkında dosyadan öte fazla bilgi alamadım. Ve 2012’nin ilk meclisinde ben başkanımıza ve encümen başkanlarımıza ve genel sekreterimize bir teklif götürdüm. Kadın meclis üyelerimiz var ve bir de belediye başkanımız var. Biz bu insanları nasıl çalıştırabiliriz, bu insanlarla neler yapabiliriz? Kadınlarla ilgili bir sürü konular çıkıyor, mevzuatlar çıkıyor, yönetmelikler çıkıyor ama bu konuyla ilgili birlik bünyesinde bir çalışma başlatalım. Ve mecliste Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu kurdurdum

ben o zaman, o ilk komisyonu; daha doğrusu 14 komisyona ilaveten kurdurdum. Fakat, orada dikkatimi çeken bir şey oldu. Belediye başkanlarımız tabii, burada, komisyonda yer almadılar. Bütün komisyonlar başkanlardan oluşurken, bu komisyonda ağırlıklı medis üyeleri vardı.

BAŞKAN – Çünkü kadın belediye başkanı da yok doğru düzgün.

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ ÇEVRE YÖNETİM MERKEZİ DİREKTÖRÜ

AYNUR ACAR – Biz de 1 kadın belediye başkanı var ve tabii, ben bu toplantıyla birlikte medis üyelerini de bir araya getirdiğimde yaklaşık 27 kişiyi toplamış olduk ve orada kadınlarla ilgili çalışmaların başlangıcını getirmiş olduk. Şimdi, arzu ettiğimiz şu: Bundan önce de çevre konularında olsun, özürölüler konularında olsun ilgili kurumlarla protokoller imzalayıp belediyelere götürdüğümüzde, eğitim ve bilinçlendirme ağırlıklı da mevzuatın detayı konusunda... Çünkü mevzuat okuyorlar ama detayları konusunda fazla bilgi sahibi olamıyorlar, hep soru işaretleriyle kafalarında dolaşıyorlar. Biz bu bilinçlendirmeleri iller bazında... 11 ilimiz var, Bolu'da yeni üyemiz oldu, 12 ilimiz oldu. Bu 12 ili iller bazında dolaşarak, bizzat, yüz yüze yapıyoruz. Ondan sonra, çevrede gördük, özürölülerde de gördük, bu eğitimlerin sonuçları son derece olumlu dönüyor. Her belediyede şu anda özürölüler sarayından tutun, özürölüler merkezinden tutun, çevre altyapısından tutun bütün çalışmalar start almış durumda ve çok güzel de örnek çalışmalar ortaya çıkıyor.

Bir de bunu teşvik etmek amacıyla birliğin en önemli rolü “Örnek Belediyecilik Projeleri” yarışması düzenliyoruz, son dört senedir. İlk sene 23 proje geldi; bunda kadın projeleri de vardı, özürölü projeleri de vardı, çevre projeleri de vardı. İkinci sene 120 civarında, inanır mısınız 2012’de bize 380 proje başvurdu. Bu projelerin hepsi uygulanmış projelerdi ve ağırlıklı da kadın ve özürölülerle ilgiliydi. Tabii, böyle olunca teşvik edici bir unsur olmaya başladı bu yarışmalar, ödöl töreni, ödölleler. Şimdi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğüyle yeni protokol imzalama aşamasındayız, protokol yenileme ve kadına yönelik şiddeti önleme eylem planı ve bunun yanı sıra da bu mevcut cinsiyete duyarlı bütçeleme konularının da hepsini içine alınacağı... Bugün sabah da görüşmelerimizin bir aşamasını yaptık, çalışmalarımızı yürüteceğiz, bilinçlendireceğiz ve sahada onlarla birlikte bize ihtiyacı olduğunda ilgili uzmanlarla gideceğiz, böyle bir hedefimiz var.

Benim söylemek istediğim bir şey var: İran beni şok etti. İran’da bile kadınlar üst düzeyde, yönetici düzeyinde olsun, yerel yönetimler ve kamuda olsun inanın yüzde oranı olarak bizden çok daha fazla görevdeler ve bizim tutucu olarak gördüğümüz İran’da bile kadınlar çok daha iyi durumdalar. Bu aynı şekilde belirtildi Duygu Hanım tarafından da Afrika’da olsun, Avrupa’da olsun... Biz ağırlıklı Almanya üzerinden örneklerle çalışıyoruz Marmara Belediyeler Birliği olarak.

Bir de mevzuatlarda kurumsal bazda sorumluluklar veriliyor. Mesela, Çevre Kanunu’yla ilgili her bakanlığa ayrı ayrı sorumluluklar madde madde verilmiş durumdadır. Bunu gözlemlediğimizde, o kurumların o sorumluluğunu daha yerine getirmedini gördük. Aynı şekilde, kadınla alakalı konularda da bütün kamu kurumlarının ve bakanlıklarının her birine ayrı ayrı

sorumluluklar düşüyor. Onlar acaba burada ne derece ve ne gibi çalışmalar yaptı? Bunların gözden geçirilmesi gerekiyor. Yani, bu çok önemli bir konu. Kamu kurumlarının sorumluluk alanlarında bunlara ne kadar değiniliyor? Bunu ben özellikle vurgulamak istiyorum.

Bir de Devlet İstatistik Enstitüsü üzerinde konuşuldu. Devlet İstatistik Enstitüsünden ben sağlıklı veri alamıyorum çünkü hep geriden gelen veriler benim açıkçası bir işime yaramıyor. Yani ben çevre ile ilgili verileri bugün istediğimde, 2010 verileri daha yeni ilan ediliyor; misal veriyorum. Aynı şekilde kadınla alakalı sığınma evlerinden tutun... Siz verdiniz en son bilgiyi, tabii bu sizdeki güncel veri ama Devlet İstatistikte bunun olmadığına ben kesin inanıyorum. Yani, orayı aslında bir güncelleme, sürekli Devlet İstatistiğin de verilerini güncelleme çalışmalarında biraz sorumlulukların verilmesi gerektiğini biz düşünüyoruz. Çünkü, biz de sağlıklı bilgileri alırsak o yönde çalışmalarımıza yön verebileceğimizi düşünerek hareket etmek istiyoruz.

Bütçelemeye gelince “Param yok.” Evet, belediyelerde en çok söylenen konu “Paramız yok, ekonomik sıkıntımız var, her konuya bütçe ayıramıyoruz.” Sizin de dediğiniz gibi bu konuda, buna hep bütçe olarak bakmasınlar. Biraz aslında kamu-özel sektör iş birliği...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Reklamlarını kessinler, kuşe kağıda bastıkları kitapları...

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ ÇEVRE YÖNETİM MERKEZİ DİREKTÖRÜ AYNUR ACAR – Şimdi, kamu-özel sektör iş birliği burada aslında çok büyük önem taşıyor. Avrupa’nın en çok ön planda tuttuğu kamu-özel sektör ve STK iş birliği çalışmaları belediyelerin bünyesinde yapılabilir. Yani, STK’larla özel sektörü de belediye yanına alarak çok güzel projeler, çalışmalar ortaya koyabilir diye düşünüyorum. Burada ortak bütçe oluşturabilirler, onlardan destek alabilirler ve yahut da işte AB projelerine, kalkınma ajansları projelerine başvurarak birtakım çalışmaları yapabilirler. Eksik yanları, proje üretme. E, bunu da teşvik etmek için tabii ağırlıklı proje eğitimlerinin verilmesi gerekiyor.

237 belediyeden bizde 1 kadın belediye başkanı var ama başkan yardımcısıyla meclis üyeleri sayısında fena değil. Bu da şöyle diyebilirim: 237’de 27 meclis üyesi deyim artık, yani yaklaşık yüzde 10’a mı geliyor? O civarda. Ama hâlâ azımsanacak, küçümsenecek bir olay bu. Kesinlikle mevzuatlarla kotaların konulması herhâlde en uygunu ve en uygun düşünülmesi gereken konu diye düşünüyorum.

Şimdi, diğer taraftan, hanımlara istihdam konusuna gelince, çok güzel bir örnek verildi hocamız tarafından. Aslında belediyeler bu konuda çalışma yapıyorlar. Ev hanımlarına yönelik çok güzel, İSMEK’lerden tutun, mesleki becerilerini geliştirmeleri açısından güzel lokaller, hanımlar lokali gibi çalışmalar kuruyorlar. Buralarda el yeteneklerinden tutun, bilgisayar kurslarından tutun, İngilizceye kadar bir çok konular hanımlara veriliyor.

Ha, istihdam konusuna gelince, belediyenin kendi bünyesinde bile istihdam konusunda sıkıntılar var. Ama bu insanların işe istihdamı konusunda kiminin yaşı öne çıkarılıyor, kadınlarda ki...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bir şey söyleyeyim mi o konuda sözünüzü kesiyorum ama...

Şimdi bu neredeydi, Batman'da görmüştüm galiba. Bunu kadınlar kendi arasında yapmış ama belediyeler bal gibi yapabilir. Ev hanımlarını toplamış birisi, bir kadın lokantası açmışlar. Kadınlar çalışıyor orada, para da kadınlara kalıyor. Yani, bunu niye belediyeler yapamasın? Para işi de değil bir lokal bulacak, kadınları orada çalıştıracak.

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ ÇEVRE YÖNETİM MERKEZİ DİREKTÖRÜ AYNUR ACAR – İstanbul'da da var örnekleri.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Çünkü bu kadınları eğitmek istihdam açısından ne kadar yararlı oluyor yani sonuçları nedir? Elimizde de rakam olmadığı için ben bilmiyorum. Bir takım beceriler, işlemler, bir şeyler öğretiliyor kadınlara; ben de gördüm öyle, kaç kere gittim o tür yerlere ama sonucu ne oluyor onların belli değil. Yani, istihdam alanını belediyenin açması... O benim dediğim örnekte de ona benzer bir şey var. Yani, orada çalışıyor, şimdilik para almıyor ama ondan sonra belediye onu yerleştiriyor. Belediyeye ait büyükşehirlerde bir sürü lokantalar, bir şeyler, kahveler falan da var, oralar da olabilir ya da belediye, dediğim gibi lokantayı kendisi açıp, işletip, belki belediyeye de bir miktar kâr bırakılır. Yani, çok değişik şeyler düşünülebilir aslında, bunun örneklerine kafa yormak lazım.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Bunun örnekleri var.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Var mı?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Var var...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Mesela bir tanesinin söyleyin.

BAŞKAN – Siz, evet, buraya bir katkı sağlarsanız hocama

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Şunu ifade etmek istiyorum ama gerçekten belediyelerimizin... Çünkü şöyle bir durum söz konusu değil: Belediye bir meslek edindirme kursu düzenledikten sonra eğer bunu istihdamla ilişkilendirmezse vatandaş gelip ondan hesap soruyor ve belediyelerimiz kooperatifleşmeyi, kadınların kooperatifleşmesini destekliyor. Mesela, biz bu konuda da aslında bir...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Mesela bir tane örnek verin ama...

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR. DUYGU DALGIÇ UYAR – Mesela şunu örnek verebiliriz. Ankara Büyükşehir Belediyesinin çok önemli olan meslek edindirme kursları bulunmakta ve bunların istihdam garantili olanları da var, istihdam garantisi olmayanlar da var. Bu hobi kurslarından bahsetmiyoruz. Biz, Türkiye Belediyeler Birliği olarak da İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı kapsamında Çalışma ve

Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla çalışıyoruz. Sosyal içerme önceliği çerçevesinde Türkiye'deki 12 belediyenin içinde olduğu bir operasyonumuz 21 Ocakta ihale dokümanı yayımlanacak ve bu da sosyalde istihdam... Bunun içinde kadınlar da var, engelliler de var, eski hükümlüler de var. Ve burada şunu hep savunuyoruz: Bu iş yerelde çözümlenmeli. Eğer yerelde, vatandaşa en yakın birimler olan belediyelerde bu mekanizma kurulmazsa, bunun çözümlenmesi çok zor olur.

İsterseniz, ben afaki bir şeyler söylemektense size bir rapor sunmayı düşünüyoruz.

BAŞKAN – Bence rapor daha önemli olur.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI DR.

DUYGU DALGIÇ UYAR – Bu konuda da iyi uygulamalarla ilgili verirsek daha doğru olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Hatta ek olarak bile konabilir.

AV. YASEMİN SEZGİN – Affedersiniz ben de bir şey...

BAŞKAN – Konuyla ilgili mi?

AV. YASEMİN SEZGİN – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

AV. YASEMİN SEZGİN – Şimdi, sizlerin deminden beri bahsettiği alan aslında belediyenin sosyal hizmet ve yardım görevi kapsamına giriyor gibi. Şimdi, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme bizim için neden önemli? Çünkü bütçe demek politika demektir. Yani, siz hangi ihtiyaçlara öncelik veriyorsunuz, hangi stratejileri belirliyorsunuz? Kaynağınızı ona göre ayırırsınız. Bizim için bütçe, o nedenle önemlidir.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama bu örnekler bütçeyle bağlantılı efendim.

AV. YASEMİN SEZGİN – Tabii ki bağlantılı. Belediyeler bunları zaten yapıyor. Ha, yamaya imkân da var aslında. Hani, buna ayırabilecekleri kaynak da var, yok değil. Hani kaynağımız yok bunu...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika, usule dair şöyle yapıyoruz: Katkı sağlayıp soru soracak olursak notlarımızı alalım, konuşmacının insicamını bölmeyelim.

AV. YASEMİN SEZGİN – Ha, tamam olur, evet. Kusura bakmayın.

BAŞKAN – Çünkü oradan başka yere doğru kayıyor. Bu sefer o insicam kayboluyor. Not alırsanız, o notları ben sonunda birer tur söz vereceğim, hepsini birden katkı olarak sağlarız.

Sebahat Hanım...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ayrılacağım, o yüzden bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Sözümlü söyleyeyim gideyim.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Gerçi sizi dinlemek istiyorum çok uzun değilse ondan sonra...

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ ÇEVRE YÖNETİM MERKEZİ DİREKTÖRÜ

AYNUR ACAR – Yok değil.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ha, tamam.

BAŞKAN – Bence evet dinleyin, bir katkı sağlayın ondan sonra zaten tamamlayacağım toplantıyı.

Siz devam edin lütfen.

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ ÇEVRE YÖNETİM MERKEZİ DİREKTÖRÜ

AYNUR ACAR – Şimdi, bizim Marmara Belediyeler Birliği olarak yaptığımız çalışmalar ağırlıklı saha uygulamalarında belediyelerin durumunu gözlemek. Yani, her konuda ne yapıyorlar, nasıl yapıyorlar, sonuca nasıl gidiyorlar? Zaten bunları gözledikten sonra biz Örnek Belediyecilik Projeleri Yarışması' nı ortaya koyduk ki teşvik edici olsun. Onun da sonucunu son derece olumlu aldık.

Bütçe konusunda, belediyelerin bütçesi var, her türlü konuya bütçe ayırıyorlar, işte çevre şu, şu şu, bu bu, fakat sosyal, biraz daha PR yapacak konuları daha fazla ön plana çıkardıklarını biz gözlemliyoruz ve bunu da kendilerine açıkça ifade ettik, dedik ki: Biraz daha uygulama örnekli projelerle bize gelerseniz daha iyi olacak. Nedir? Sığınma evlerinden tutun, kadın istihdamının nasıl yapılabilirliğinden tutun, çocuk kulüplerinin, çocuk kreşlerinin, kadınlara yönelik fayda getirebilecek çalışmaların nasıl yapılabilirliğinden tutun bütün çalışmaları biz kendilerine, her medis toplantımızda mutlaka önlerine not koyuyoruz belediye başkanlarımızın. Ama tabii, bu tamamen başkanların inisiyatifinde olduğu için de başkanlarımızın birçoğu olumlu bakıp bu konulara, sonra bizimle mutlaka bir yerde irtibata geçiyorlar diye düşünüyorum. Çünkü, ben birlikte kadın konusunun içine çok daha yeni girdim 2012 yılbaşı itibarıyla ama bundan sonra sıkı takip edeceğiz inşallah benim desteğimle ve işin içinde olmam hasebiyle. Size daha sağlıklı bilgiler getirebileceğime inanıyorum.

BAŞKAN – Zannediyorum Marmara Belediyeler Birliğiyle de tekrar bir arada olmamız gerekiyor.

2008'de bahsettiğiniz çalışmayla ilgili kısa bir not vereyim, kapalı kalmamış o alan. İlk defa İstanbul Kadın Araştırmaları Merkezi Marmara Belediyeler Birliğiyle birlikte, Avrupa Birliğinden fon alarak Marmara Bölgesi'ndeki belediyelerin toplumsal cinsiyet bütçelemesi konusunda eğitim almasıyla ilgili bir çalışma yapmıştı. Bu çalışmayı da Türkiye'de ilk defa yapması sebebiyle 2009'da Birleşmiş Milletlerin 52'nci session'ına da bu nedenle, Türkiye'de ilk defa bunu çalışan STK olarak da davet edilmişlerdi. Bunun tabii eğitim kitleri oluşturulmuştu, mekânlar sağlanmıştı. Orada belediyelerin kendi gönderdikleri uzmanlarla birkaç gün süren böyle bir çalışma yapılmıştı. Çok da verimli olduğu konusunda geri dönüşler oldu. Bunun bir yayını da oldu. Bu bir ilkti. İlk olduğu için mutlaka eksikleri olmuştur. Belki de gene bir partnerle ya Avrupa Birliği partneriyle veya yurt içinde gene Belediyeler Birliğiyle, bir STK'yla tekrar bunu bölgesel anlamda, bu sefer her bölgede tekrarlamak daha da anlamlı olabilir. Çünkü biz Komisyon olarak şunu tecrübe ettik ki hakikaten kamu kurumlarından konunun

uzmanı olarak buraya kimi çağırırsak genelde çok alakasız kişiler geliyor ve bize çok alakasız şeyleri anlatıyorlar, gidiyorlar. Anlattıkları mutlaka çok değerli çalışmalar, hiç itirazım yok fakat konuyla ilgili zaman zaman sınırlı oluyor.

Bir de ben Marmara'dan da, Türkiye Belediyeler Birliğinden de şeyi rica edeceğim, bakalım terzi kendi söküğünü dikiyor mu? Sizler kurumsal olarak kendi bütçenizi hazırlarken bu hassasiyeti ne kadar göz önüne alıyorsunuz? Belki gittiğinizde kendi kurumlarınızı da bir incellerseniz bize...

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ ÇEVRE YÖNETİM MERKEZİ DİREKTÖRÜ
AYNUR ACAR – Eylem planlarımızı gönderebiliriz arzu ederseniz, o çalışmalarımız var çünkü.

BAŞKAN – Bizim aslında ihtiyacımız olan bilgi bu. Tabii, siz belediyelere öncülük, önderlik, yol göstericilik, onları bir araya getirme filan gibi birtakım görevlerinizi ve sorumluluklarınızı benim izlediğim kadarıyla da hakikaten çok iyi yerine getiriyorsunuz ama sizler kendi bütçenizi hazırlarken bu eşitlik perspektifini ne kadar oraya uyguluyorsunuz? Ki bunu ne kadar diğerlerine de önerebiliyorsunuz? O anlamda nasıl, sonuçları izleyebiliyor musunuz, yani bu öneriler yerine geldi mi gelmedi mi? Bunu da bir anlamda ev ödevi diyelim, bir dahaki toplantıda da sizlerle bu sonuçları bir paylaşalım. Bakalım, kurumsal anlamda sizin buradaki pozisyonunuz nedir?

Ben katkı sağlaması açısından Sebahat Hanım'a bir söz vereceğim, buyurun.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Benim söyleyeceğim şeylerden birini siz söylediniz. Çok doğru, yani şimdiye kadar gelen arkadaşlar ya dış ilişkiler ya çevre ya kültür sanat... Hatta biz de bağlantısını anlamaya çalışıyoruz. Dolayısıyla bu belediyelerin toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe meselesine ne kadar ilgili olduğunu gösteriyor. O açıdan, ben Aynur Hanım'a teşekkür ediyorum ama sunumlarında da doğal olarak bizim ihtiyacımıza çok cevap olacak bir şey olmadı, daha çok kendi yaptıklarını ifade etti. Ev ödevi verdiniz, o yüzden bir şey demiyorum. Ama bir dile itiraz etmek istiyorum, hep burada bu dile itiraz...

BAŞKAN – Özürölür.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Evet. Sonuçta, aynı zamanda bizim açımızdan da bu toplantılar bir...

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ ÇEVRE YÖNETİM MERKEZİ DİREKTÖRÜ
AYNUR ACAR – Çok sesli düşünüyoruz.

BAŞKAN – Bu konuyla ilgili kanun teklifi de hazırlanıyor.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Bir de şöyle bir şey: Mesela "kadın" kelimesi. Ayrımcı, ötekileştirici dil meselesine de... Bu Komisyonun böyle de bir özelliği var, o açıdan... Hani "özürlü" kelimesini kullanmıyoruz.

BAŞKAN – "Engelli."

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Evet, engelli. O yüzden ona da itirazım var.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hatta, toplum engelli. Vallahi düzgün bir toplumsal düzen olsa...

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ ÇEVRE YÖNETİM MERKEZİ DİREKTÖRÜ AYNUR ACAR – Ama Aile Bakanlığı öyle demiyor. “Özür bedende, engel mekânda olur.” der. Aile Bakanlığı hep öyle der: “Özür bedende, engel mekânda.”

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Onlar da bizim ısrarımız üzerine artık değiştiriyorlar.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Tuncel’in şöyle bir iddiası var: Türkiye’de yapılan bütün olumlu çalışmaları kadın örgütlerinin ve kendisinin yaptığını iddia ediyor. O da çok hoş bir şey.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Hayır, öyle bir şey iddia etmiyorum ama kadın örgütlerinin bu konuda çok önemli katkısının olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, çok şanslıyız. Bir defa, birlikte, bu perspektifte çalışan insanlar bu Parlamentoda geçen dönem de, bu dönem de çok birlikte çalışma becerisini gösteriyor. Bu çok iyi ve ileri bir adım. Bu bakış açısından yetişmiş olan ve yıllarca bu konuda çalışmış olan bir bakanımız var şu anda, yani dilimizi çok iyi anlabildiğimiz. O anlamda çok avantajlıyız. O yüzden sivil toplumla ilgili zaten bir sorun yok, hepimiz her alanda onlarla birlikte çalıştık. Bence bundan sonraki süreç de bu anlamda çok hızlanacak. Yani bugüne kadar şöyle geldiysek, bundan sonra hakikaten çok daha hızlı gideceğimizi düşünüyorum.

Bir de bu Devlet İstatistik Kurumu...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ben sözümü bitireyim, kısa bir...

BAŞKAN – Peki, buyurun.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Şöyle bir iddiada değilim, ama ben kadın hareketinin bir üyesi olmaktan hep gurur duydum ve oradan geliyor olmaktan. Doğal olarak, kadın hareketinin sözlerini savunmak aynı zamanda benim için bir görev ve destek sunmak. Sonuçta burada yeni bir şey oluşturuyoruz.

İkincisi: Arkadaşımızın söylediği şeyi çok önemsiyorum, yani politika meselesini. Yıllarca kadınlar aslında bunun kavgasını verdi. Yani şiddetin de politika olduğunu ifade ettiler. Aslında bu bütçe de politik. “Politik alanda kazanmadan hiçbir alanda kazanmaz.” diye bizim bir özlü sözümüz var, buradan tutuyoruz. Dolayısıyla bu bütçeleme meselesi çok politik bir mesele gerçekten. Hangi perspektiften, hangi politik argümandan baktığımızla alakalı bir durum. O açıdan önemli. Yani sadece para meselesi ya da paranın nereye harcandığı ya da istihdamın nasıl sağlandığı değil. Böyle politik bir perspektife, stratejiye sahip olanlar parayı da ona göre harcayacaklar yani. Aynı zamanda ben sosyalist birisiyim tabii, o da başka bir şey alanı. Oradan da bakınca durum başka bir şey oluyor. Hani hangi perspektifimiz... Feminist ve sosyalist perspektiften bakınca duruma parayı da ona göre değerlendirmek durumunda. En azından bu konuda daha eşitlikçi, feminist perspektif demeyim de en azından eşitlikçi

bir perspektiften bakabilirsek parayı da nasıl kullanacağımız meselesini şey yapmış oluyoruz. O yüzden Hocamın söylediği şey, Vekilimizin... Pardon.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – “Hocam”ı daha çok seviyorum ben, “Hocam” diyebilirsiniz.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Söylediğiniz şey de önemli. Hani, bu belediyelerin çok önemli örnekler olduğunu ben de biliyorum. Toplumsal cinsiyet perspektifi olan bir kişi o parayı nasıl kullanacağına da ona göre karar veriyor.

Ben tekrar arkadaşlara teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de size teşekkür ediyorum katkınız için.

Bu TÜİK konusunda da güncelleme çalışmaları artık değişti biliyorsunuz. Yani DİK, eskiden Devlet İstatistik Kurumu şimdi Türkiye İstatistik Kurumuna dönüştükten sonra bütün bu hem metodoloji hem güncellemelerle ilgili hakikaten orada da çok ciddi ilerlemeler var. Eskiden dünyada da, bizde de böyle bir veri aradığınız zaman... Ben bir sunuma gitmişim 97 yılında, bir STK verileriyle bir belediyeye ait sunum yapmışım. O zaman çok şaşırmışım “Bunun neresine itimat edeceğiz?” gibi. Ama Türkiye bu anlamda da hakikaten değişiyor, çok hızlı güncellemeler oluyor. Tabii yazılımlar değişiyor, bilginin iletişimi, iletilmesi değişiyor. Bu konuda da bu eksiklikleri gideriliyor.

Katkı sağlayan olacak mı? Peki, ben çok teşekkür ediyorum katılımlarınız için.

Bütün katılımcılara da tekrar teşekkür ediyorum. Bilahare, bundan sonraki süreçte yazılı veya sözlü iletebilirsiniz. Bizler sizi tekrar davet edeceğiz. O zamana kadar, bugün söylenmemiş olanları ya da bilmediklerimizi, onları tekrar hazırlar, bizimle paylaşırsanız çok değerli katkıları olacaktır.

Toplantıyı burada kapatıyorum.

Sağ olun.

Kapanma Saati: 17.10